КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вlашаrlкхета!

ЕРА, 17 июль, 1969 шу
№ 85 (4722).
Мах 2 кап.

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

Пхе шера план—ханал хьалха

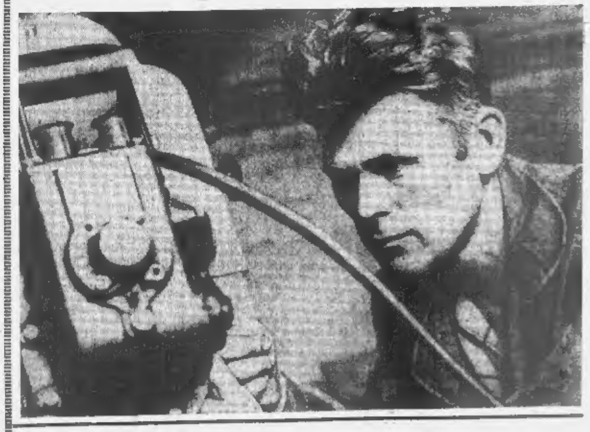

ДЕКХАРЕХ ЛОАРХIАБУ

Ленински къахьегама вахте а этта лакха толамаш доахаш хьа-йоагIа «Старогрознефть» НПУ гIишлои-монтажни управлене слесарий-монтажникий бригада. Опыт йола мастер Сигаев Николай Ивановиче корте латта из бригада Ханн-Корта майде-шоалгIйолча арин тpапиой установке монтажни балхаш дIахьош я. Йоккха бетонин фундаменташ а сехкаш хIанзехьа йиъ сепаратор, ниc гидроциклон, дукха гидротрубопроводаш, запорни арматураш хьаьвьй. Цар цига хьатте ела 1500 метр совгIа трубопроводаш, кердагIча тирах йола 400 запорни арматура дIаоттае ез. Уж балхаш графиках йоатIача хана хьалха чакхдаке лерх! коллективо. Царех уж толамца лоархIаенехилар хьахьок болхлоша доахача хьокхамаш. Цхьаккха болхало вац бригаде шийн задани тIехкховчаш, ца еш. Белгалбаха лов дикагIбараш. Уж ба бригадир Н. Сигаев, слесараш - монтажникаш Кирсанов Петр, Аипалов Иван, Молотченко Олег, газоэлектросварщикаш Сабиров Абубакар, Галицын Николай, Тюкин Николай, изолировщик Степичев Владимир. Шийна йолла норма 120—145 процент кхочашдо царех хIоране.

Балха тIе доаха къахьегама толамаш дIахо йодеча хана кхы а лакхдеш В. И. Ленин вина денна ганъабаха социалистически декхараш тIайийча пу барт тайна коллективо.

А. ТИЩЕНКО.

☆ ☆

Сунженски районий «Путь к коммунизму» [illegible] слесараш белах бен из Александров Сергей Николаевич. Цо ремонт ина аппаратура цо йоккха а дика а болх бу, цудухьа гонаха слесарш шийн ду механизатораша.

СУРТА ТIА: С. Н. Александров [illegible] насоса регулировка еш волла.

Д. Васильева сурт.

ВIаштIеххьа ду балхаш

ДIадахача шера совхоза карара-кара тела цIе йаьпея яьккхача «Ингушский» совхоза кхоалагIча тракторно - полеводчески бригада механизаторашта дукхьала кхе да нара элиалар 230 гектара тIа дIабийна мукх чуэца. Кханкарш балхашта дика кийчъхьа вовр! комбайно сиха бера из болх.

ХIанз сихбеш кIа чуэцаш ба механизаторам, из 660 гектара тIа за. Ялат хьакха доладаь дукха ха ялалехьа кхай тIа хьалар Х. Яснеева, М. Когинеев тракторан. Тоххорш ю ча аргIаш дела хьатIауро Ж. Богатырева, С.-Г. Печоева. Чах аргIаш ду хьайбаша Iа хьаккханделча. ХIара дийна 50—60 тонн ча вIашкатох план 40 тонн йолча.

Чах аргIаш доаниеьга дахьта оах. Шие сменагIа бахк бача йиъ тракторех хIаране сменагIа 6—8 гектар дахьта чох, норма 4 гектар йолча.

Дукха ялан аьла дахьта а. ХIаинае 200 гектара тIа доакъара хьакаIам дIайийнай.

У. ВОЛОДИН.

Нагахьа санна хIинг «Назрановский» совхоза кханка йоахкача 15 комбайнах, хIаране дийнахь 10 гектара тIара ялат чуэце 15 дийнахь баргба механизаторш 2250 гектара тIара кIан мукх чуийна. ТIаякха юкъера дахрхIача хIара агрегата кхоат 150 гектар.

Бакъда, из болх бахь кханкара юкъверза дагаволаш цаI комбайнер вац царна юкъе. 300 — 400 гектар: из цифра а пар шоай ведомосташ тIа хIаране дIаязъйита лерзIар.

— ШоалгIа шу да со укх юкъера буц йиъа аьнна из яхаш футтара ена СК-а тIа болх бена вола, — йоах Газдиев Iусмана. ДIадахача шера 380 гектар хьекхар аз укхаца. Ихал болх ца беш кханкара дIайодеш шийна а яхь ма дий укхане, — бегаш бу комбайнера. — Цу тIа укх шера санна уIла тIаянйита аз ер цIаккха тоа я яьлл.

Шаьхха хьежача цаI шоалгIача новкъа я-кх сраш аьнна хетала кхашка йоахка комбайнаш. Из вита хац. йтаккал агрегат вIашагIа а тела звенен аьй укхаза. Кхаь комбайнерах цаI звеньевой ва. Цун декхар да шийн новкъестанка бIаяг кхабар, царга вIаши новкъестал хайтар, брак ца йитар, тIехьавусар мелаш хар. Нагахь санна цу кхаьннех цхьанне ялат лакха хьекка е кIотарг аргIийта, ча магтахьа Iоахесса брак йойа цун новкъосто, цо цу бергагIача комбайнерашта юкъе хьалахара моттиг ланкхаяле а премин энаргахьа (премин а хIара балха ди чаьх массаза доал котбаьнаргашта хьатела 20 сом адчан хьа тела цIе вьмпели).

Хьайна лов цIе бахьан шийн новкъост хоаста ца вайташ, белгал ца воалийташ вита.

Генсараш дукхагIа хилийта кIезига «тхи тоIаньер» Мегунков Султана звенацарча комбайнера Мальсагов Руслана. Комбайн сихагIа лоаллаш хилча тела аппарат айе ма сеий из кIезита абеннача, гуэ бегIача моттиге хьутах чутIоргIйоалаш, хIаьта полеткос мелла дукха хьачуденнадар аьнна шийн низага, суналга хьежа цара барабана оарда вича вора кIа а мукх а. Канех фийгаш а доахкаш хул тIакха ча.

ЧоагIа бехке воавар Руслан шийн новкъостамта хьалхашка. Ше балкхача гон тIа гIолле юха яхийта цо комбайн.

Ингта хIаранена ше бехктоххаме хесийташ я-из комбайнашка звеньай хьасаре болх байтара система е вешта аьчча групповой метод.

— Эггара тхона «пиерметIа» хетар Беков Мальмадгиро ва, — йоах комбайнераша.

Ва-а за Мальмадгиро ненета. ХIара шера эггара хьалха шийн агрегате тIа йогIийт цо цIе вимпел. Районе дукха хилац ялаташ чуийца дахьча цунчарел дукхагIа гектарацаш центнерацаш йола комбайнераш. Ингта хьалха дитта чIоагIа а аь ялаташ чуэца волавенна из. Укх деагача денешка кIаьлоттар фуд вен вап комбайнер.

Шийн кхеа йоала цIилеторга начка хьа а ньцаха дахьта яхкийса ча юхкаш юсташ воала комбайнер Дашев Заварани. Дахьта кхош бе Iена дахьна ахархо-механизатор ва из.

Начка Iеохкахь шера хиларзае уж.

Кхы лехагIа инита Iехеца йиш а теда аппарат, — йоах Iалхудина.

Дукхьал дахьтачи кха кийчъхь 20 тракторни агрегат я совхозе, — йоах совхоза кертерча инженера Зурабов Микаила. Хьалха санна дийнахь боагача малха кIал болх а ца беш бийсанна дIадахарга кханкара ча.

Хоза кийчъхь шийн центральни хьегт Костоев Султана. Ер массеяи шу да во цига болх бу. Ялатан чуэцача хана дилла а хьатта болх берябола. 50 сег чуесагIа коллектив вIашагIъелляй цо.

— Хьалха чуэца ялат тIехьагIа воар санна дерьа хилац. Цу дукхьа массахана а фота лелаке лела из. Из дахьта Iо ца долийташ леладе йиш йолаш ба хьатта болхлой. Шортта я укхаза кIа цIенлу машинаш, из хьалтIадотта механикаш.

Цар тIа болх беш ба дукхача шерашка хьатташка къахьегаш хьабоагIа кхалнах Шадиева Тамара, Гаибуллаева Хьава, Хутиева Кейна, Озоева Райхьант, кхыбараш. Кханкара хьадена ялат цхьа фийг ца бовбеш дIадах лахьрхIад-пар.

М. ЗАНГИЕВ.

СУРТА ТIА: комбайнер Газдиев Iусмин ялатаьа хьокаш ва.

Автора сурт.

ЮБИЛЕЙНИ ХЬУВКЪАМ ЧУЭЦАЧА

ТАСС-а ХОАМ

Космосе—автоматически станци «Луна-15»

Космически аре техкара программага хьежка 1969 шера 13 июле московски ханах 5 сахьати 55 минути яьлча Советски Союзе сигалъахийтай «Луна-15» яха автоматическа станци тIайола ракетаноситель. Станци Беттага аххийтай лаьттан искусственни спутника юкъерча орбите тIара. Из сигалйохийташ лаьрхIар за автоматически станце тIара систематаш шаьръелга а Беттан цунна гонйахьарча космически аренех дIахо тохкамаш делга а.

ЛаьрхIачва гаргга йолча траекторех лел станци.

Тешийме ралиобуьзам доаттабу станцера. Телеметрически информаце дахнеех, станце тIарча систематен Iилман аппаратурен болх боараматIа бу.

«Луна-15» ядача стайие дахьъа лостах тела, цун траектори параметраш белгалъелга, информаци хьайбелга лаьттон тIарча командно - бустакий комплекса средстващица деш да.

Тохуушача информацеа обработка еш я координационно-вычислительни центр.

Хий дехкачара—лакха хьувкъам

Тха боахама коллектива кхаш леладераша укх шера кхочашъе лаьрхIад укх пятилетка заданеш. Из декхар кхоачашдара лоархIаме да хий дехкача лаьттах лертIа пайда эцар. Цу даьъе дика новкъостал даьл тхона паччахьалкхено а. Лаьчен чотах тха боахаме хьалъеш я 1600 гектара тIа хий дехка система. Ер пятилетка чакхъялалехьа из ва боала беза «Чечингушводстрой» управлане № 2 йолча дIа-юха лелача механизированни колочна гIишлошъерий ТIаккха хIана тха боахаме хий дехка цар кийчдаьр 581 гектар лаьтта да.

Цунна ихьана яна бола берз! трактор еннай колхоза шоашца ДДН-45 яха догIан хьисапе хий детта установкаш а йолаш.

Техника йовзача механизаторашка дIзенней оаха уж делае. Царех дукхогIчар колхоза механикаца М. Темченкаца хий дехкара говзаш Iомаэо аурсаш яьхай.

Хий дехка балхаш доладалехьа техника Iомаеш цхьа ха вьккхар механизатораша. ХIара трактористо, хий дехкачунца шийн дехкараш дIадовзийтар.

Хий дехка доладенкача хьалхарча юкъах тха дукха халонаш ла йийзар. Из гIишлошъераша дахьча балхашне цхьадола кхоачамбоацараш хилар бахьан долаш дар. ХIанз аттагIа да. Тхо плевах вегетационни хана 300 гектара тIа хий дилла дезаш дар. Мишта вIаштIехьдаьккхар оаха из гIулакх тхоай боахаме?

Хий дехкача бригаде итт догIан хьисапе хий детта установка. Царна болх беш итт трактористи итт поливальщики ва. РТ — 180 эхана 38 турбаех латтача клетка хьатIаьай шийн трактор гидрантах дIахотт тракториста. Из цига хий теха валалехьа шоллагIа йола клетка кийчъеш хул поливальщик. Цу гIулакхо хий дехкача техникех лертIа чайла эцийт. Дукхьал ихьан шоллагIча бригаде ингта 260 гектара тIарча кIина хий тоха аьттув баьлар тха, цудухьа хий кхийттачара геттара дика да кIа. ХIара гектара тIа 300 кубометр хий кхоачийеш чакхбаьккхар из болх. Укх деношка чуэца долалургда тхо кIа. Хетаргахь 25 центнера кIезигагIа хургбац гектара тIара оаха чуэзаргбола хьувкъам. Из тешийме ала йиш я шоала хий техачара. Цул совгIа бальпадаараш ихедена-бригадера дилла 105 гектара тIа хий.

Пхьалгiча бригаде коартолаши шекара свеклаши йолча кхашка хий дехкаш ва шийн агрегатана Саидов Зелимхан. Деррига 434 гектара хий техан цу бригада.

ХIанз хьажкIашта, дукхача шерашка тIаювлача баьцашта, хий тоха кийчлуш да тхо. Хий дехкарех дагахь са вац шийн норма кхоачаш ца еш. Къаьстта дика къахьегаш ба трактористаш М. Колпаков, Е. Еремеев, А. Герасименко, С. Батаев, поливальщикаш С. Бакаев, М. Гадиев. Шоай норма 150—170 процент кхоачашдо цар.

5 июле дека магистральни каналах хий хьедоагIашие юха а бальпадаараштa хий тоха болабеннаб тха механизатораш.

В. ДЕМЧЕНКО.

МалгIабика района «Кавказ» колхоза гидротехник.

ТОЛАМАШ ЛОХ ЦА ДОЛИЙТАШ

Пятилетка план ханал хьалха кхоачашъяра хьинаре къахьегаш я Грозненски маькх ена комбината коллектив. 28 июне кхоачашъяьй ах шера задани. Планал совгIа 37 эзар сома маькх изделеш арахийцай комбинато.

Нийзардей, мах беча организацей хьаштаи дикагIа кхоачашъяра сахкарчул 50,7 тонн дукхагIа арахийцай маькха булкаш, вафельни изделеш 8 тонн. Реализацияь продукта 25 процент дукхагIа, хIаьта хьахийна пайда 15 процент совбаьлаб.

Бокха тоакаш тIабохийт арахецача продукте дикал лакхьяран цун ассортимент дукхагIа хилийтаран. Булочни, вафельни, бараночни цехаш саратовски методах бахь беш а. Коллективо цига дика толамаш баьло бакъза. Вале а цхьайолча хана хIана а тIехьа репептурии режим лелха а еш кIезига мистади хьаналли йола стандартни йоана продукци арахеш комбинате. Цена гIулакх ца лорах цхьана маькха дарца кхьйола хIамаш нийсъу. Из бахьан долаш нийзархой летт. Уж бакъ ба. Комбината коллектива кенттера декхар да нийзархой хьашташ дикагIа, дукхагIа кхоачашдар. Из кхета а деш къахьег коллективо.

ШоллагIйола ах шу лакхарча хьокхамашца чакхдаккха зага а барт тайна коллектив. ХIанз цо кхоалаьца темп во ца. Масала, июль бетта 8 дийнахь паччахьалкхенка 10 эзар сом пайда а беш планал совгIа 120 тонн маькхан булочни изделеш арахийцай. Мах беча организацей задани 12 процент тIехкхоачашъю комбинато.

Комбинате хьалхара моттиг лелаш Л. Е. Мазаринская корте латтача маькх ена цеха коллективо. Задани 112—115 процент кхоачашъе цеха болхлоша. БархIагIа июль хьатIакхачалехьа планал совгIа 75 тонн маькх арахийцай цеха. Бакъдар аьча, болхлой тоьаш бац, оборудовани къаьна я. ХIаьта а ингта халача хьалашка йола а беш, низ ца кхоабеш, цIаккха за ца къовлаш цхьа барт болаш дIеннача хьинарца къахьег цеха болхлоша. Денне бусн 79,5 тонн мара ца езача 90 тонн арахеп маькх ена цеха коллективо. Цехе къаьстта дика къахьегарца белгалбаьннаб маькх йоттар Джабоилова Ася, бод хьуво М. Тофелюк, операции Г. Сухорада, мастер З. Лелибова, пробкаш кийчдер Л. Малай, машинист Угурчиева Тамара, Аушева Лида, кхыбараш.

Комбината массе йолча цехашка белах, материалаш кхоара тIехьа шерра социалистически яхь яьржай. ДIадахача ах шера 96 тонн чIагIа дина бедач кхоаьй комбинато. Пох 25 эзар сома маькха 125 тонн продукци арахеца йиш я.

А. ТАРАНАНОВ,

Грозненски маькх ена комбината планови отдела начальник.

ВЛКСМ ЦК ПЛЕНУМ

МОСКВА, 15 июль. (ТАСС). Тахан столице болх дIаболабаьб ВЛКСМ ЦК VII Пленумо. Ден повестка тIа цу доал латт: коммунистически балхлойн парсей дунен халкъашта юкъарча Совещание итогий хьакъехьа; комсомольски организацеш В. И. Ленин ваь 100 шу дизарга кийчъяра хьакъехьа.

Пленум хьаIийдар ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара Е. М. Тяжельникова.

Коммунистически болхлойн партей дунен чакхьакта юкъарча Совещание итогий хьакъехьа кхетархоита хьалхачика доклад йир КПСС ЦК Политбюро члено, КПСС ЦК секретара М. А. Суслова.

ХАНАЛ АХ БУТТ ХЬАЛХА

Пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяра аьрхача социалистически яхье В. И. Ленина цIегаргIча Грозненски мехкаьтта чакхдоахача заводе хьалха латт Г. Я. Хабисадалова корте латтача кхоалагIча цеха коллектив. Мехкаьтта продукци арахецара ворх! бетта план селхан, Iеча июле кхоачашъяьй из. Цеха чуйоагIача установкашта юкъе къаржача яхье чахадлаш хьалха латт В. Л. Агафонова, А. С. Кузьмин корте латтача установкай коллективаш.

Л. ФОМЕНКО.

тха штате йоаца корр.

Дош—аьннача

РЕЙД

Шийн-КХО ди да Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхоза механизатораш мукх хьакха болабенна. Цхьацайолча отделенешка кIа а доладаьй укхаза чуэца. Цига ялат чуэцара балхаш мишта лелалу, къахьегам мишта вIаштIехьбаьккхаб, техникех лертIа пайда эцей хьожаш хилар тха рейдови бригада.

ЦхьоалагIа отделени. Барз! комбайн йоалл цхьан участка тIа. Йоккха участок я из, цудухьа комбайнашта парлIата я. Кхаь йисте латтача спарканм юхе хьатIаIоххал комбайн Тахаев Мусас.

— Дукха за я со совхозе болх беш вола, бакъда, укх шера чара укх тайпара гIулакх доаттадаьдац тхона. Мел ха йоаргьар сварка хIаначул тIахьагIа хьайоалае езаш хилча а комбайн цига дIайига йийлачи? ХIаьта болх иттех минута бе безаш мара бац. — йоах цо.

Гуш да, безам болаш кIенача дег тIара механизатораша болх бела. Дукхьала кхай рельеф во хилар бахьан долаш комбайна норма шийтта гектарагара цIе гектарага кхоачаш лохьний.

— Из де эшаш а хиппадаш, — къамаьла юкъе вол отделене управляющи нов. Д. Делиев, — масала, Тахаева сменагIа 16—17 гектар хьойк. Цу тайпара цхьа болх бу комбайнераша Салиса Буадина, Эзирхиев Мусас.

Дика вIаштIехьбаьккхай отделене ялат чуэцара болх. Ялат чуэца доладаьча кхоалагIча дийнахь 106 гектара тIара мукх хьаккхари ардари цхьан делаш чуийца баьккхар. Бакъда хьувкъам лоха ба — гектара тIара барх! центнер. Тукха да йоццаш тахача шала болбаьб из.

ХIана чуана доладаьй кIа. Хьалхарча деношка гучадаьна хьувкъам планевачул лакхагIа хилар — уьъе центнер. Из дика хьувкъам ба, хIана чуэцаш латтача участкаш ца кхийттагIа лаьрхIача хIаьта я. Хьагучохшоаш лерхIIача тайпара кхаьдаь дийнахьа кIа чуийца баьгба механизатораш. Пох тешавеш да царех хIаране тIанийна декхарш. ВIинарса хала 250 гектара тIара ялат ардз лаьрхIаь план 150 гектар йолча.

Механизаторий къахьегамлера безам совбаккхара белгалъяь мероприятеш я. Ялат чуийна дахьнарчул тIехьагIа, из болх беш хьалхара моттиг лаьккхача комбайнера 100 сом, шоалагIа моттиг лаьккхача 75 сом, кхоалагIа моттигах — 50 сом премеш яла оттадаьа. Цу тайпара кхо преми яла оттаьй кхай тIара ялат хIаукхача шофераштa а: 75 сом, 50 сом, 25 сом.

Боккхача лоархIаме да хIана ялат чуэшпаше а кхаш чах цIендари мукъалаьнача лаьтта доакъара шоллагIа юи культураш дIаери. Цу гIулакха а лертIа кийчо яьй совхозе. Ингта, йиъ еза трактор я кханкара ча хьагулдеш. ХIаналехь мукх хиннача кхай тIара ча вIашкатоха дахьнах. ХIара денна шоай норма 30 гектар, дика тIехкхоачашъю механизатораша.

Цу тайпара еттаделя укхаза дахьта оахкага я. Кхай тIа болх беш я иикь трактор. Трактористана дош денна чах кхаш цIендаьь доаллашехьа дахьта тоха даккха. Пох теша йиш я. Шие сменагIа бу болх, хIаьта трактористаша шоай сменин нормаш хадланаа тIехкхоачашъю. Масала, Бажаев Мухьмата 10—12 гектар оах дахьта норма 5 гектар йолча. Тракторашп ма совцаш бу болх. Дика аьттув хул царна гIулакх деш хадланаа детучаi хилараx.

Групповой хьигане чуэц совхозе ялат. ХIана болх беш пи группа я. ШолагIа группа йиъагIча отделене я. Цига болх беш я итт комбайн. ПхьоалагIча отделене санна хьаккдари ардари цхьана долаш ду укхаза а балхаш.

— Цу тайпара ялат чуэца дахьрхIах оаха кIа а мукх а дика хиларах, хIаьта кхаш оасарах шена а за, — йоах отделене бригадира Тевбулатов Сапа-Ахьмада.

ХIанзале 230 гектара тIара мукх чуийнаб. ХIара гектара тIара 18 центнер яьнай.

ПхьоалагIча отделене санна вIаштIеххьа тIехьа ду лерзига балхаш укхаза я. ХIанзале 130 гектара тIара ча вIашкатехад, 116 гектар дахьта дахьад.

Дика оттадьа укхаза кхай тIара ялат дIадоаьга а. ДаьрхIа цу гIулакха оттаьча марийчугах дел итт машина. ХIаьта уж ерригаш а дика кийчъхь я.

Массехк дош тIа деза шоалагIчеа кхоалагIчеа отделенешкарча гIулакхах. Масала, шоалагIча отделене бIаь совгIа гектар мукх бар. Из бевега хIана боабаьбац дьена бейбаь шие. Нудухьа хIанз чах цIендаьча кхай тIа шоаш хьалха дийрхIача тайпара доакъара хьажкIаш дIакоргйолаш баи уж. Кхай тIа дисоваяи ергья, хIаьта фу, дIахаега ца делаш, долаш да кхай тIа. Из мошача доакъара бутаргба.

Цу тайпара дика ду кханкара балхаш кхоалагIча отделене а. 218 гектара тIара мукх чуийна баьнаб. Мукх хиннача кхай тIарча чах (100 тонн) аргIаш а дахь сиха дахьта ха долацьй Арсанукаев Хьусена вулгаллеча цу отделене. Дахьта оадача ялт тракторо хIанзале 150 гектар дахьай.

Доллца аьча, серрига балхаш вIаштIеххьа а дика а ду цу совхозе. Дика регулировка яьй комбайнашта, хIаьта из бахьан долаш ялат дорац.

ХIанз ялат чуэцара балхаш сихденнача хана лоархIаме да механизаторашта чаме даар лехттадела а. ХIаьта из долаш да. Царна кхай тIа хьалдукь борщ, дуах, кофе. ХIаьта дукха хIамаьга дукха а долаш аьча. Цу гIулакха чIоагIа яьза бар механизатораш.

Ала догIа района боахамашта юкъе эггара беркагIа боахам ба «Лермонтовский» совхоз, ялат кхедарга дилаьча. Цул совгIа тайп-тайпара бахьанаш нийсдалараx ялата хьувкъам дика хиннабац кхьча боахамашка. Цудухьа шийн юкъача совхоза кулгалхой, кхаш лелалераш декхарийха ба шоаш кхебаь хьувкъам боа ца беши лоацача хана чуийца баккха. Из бехктоххаш чIоагIбу паччахьалкхенга ялат доккхара план районе кертерча дакъе, цу совхозо чотах кхоачашъе лерхIаро.

Цу хьакъехьа совхоза директора нов. Арсаева, парткома секретара нов. Лаучиева дувц:

— Тхоайта хьаналашка латта декхар атта доацилга кхетаду оаха, бакъда цу гIулакхо иш а бехктоххаме ду тхо. Центральни хьатто хьаькхьача тахан хьалхара кIа. Из ДаьхентагIаьала лелаергIа оаха тахаи кхоана, яхар санна.

Хьагучох тхоай декхар кхоачашде иша кхоачашгба тха.

«Сердало» газета рейдови бригада: З. АБРАМЕНКО, Ачхой-Мартана районе юртбоахама производственни управлене кертера агроном, Б. ИСРАИЛОВ, районни газета юртбоахама отдела заведующи, М.-Р. ПЛИЕВ спецкор.

Партийни вахар

Коммунисташ ялат чуэцача

Ялат чуэца шн кlира соьгlа ха йисача хана «Атагинский» совхозан партийни организаце коммунисташ шоай собрание гулбелар. Цига дийцар цар ялат сихха чуэцарен из паччахьалкхехта доххарен даькъе партийни организацеца хьалдиъна латта дехкараш.

Собрание хlара коммунист деххаойла вар ялат чуэцача хьалхара мутlарашца хила, ххоачамбоаларашца цкъалдаш къовсам лоаттабе.

Дlалахача шерашка дийнача тlалатий уйла а яь, партийни организаце даьрхlат ялат чуэцача, из дlа-юха хьоча, дlаcтталаь лоатталеча даим бlарг-лоkхаш хила, ялат доалдаршка хьадла къовсам а лоаттабе ялат чуэцачара хlара коммуниста бехктокхам лакхбе. Цу гlулакхах дьахинар хlанзе а гуш ва. Дик ди далалехьа кхашкара горох чуйна баьлар укх шера механизатораш. Групповой методах бир из болх. Болх сихбер духьа дийнахь жаткашка хьекха горох бийсанна комбайнашка оардар. Хlача кlа чуэна болабеннаб совхозе. Хьокхаме къахьег коммунисташа. Сменагlа биъ норма еш ба, масала, коммунисташ Джамалханов Ризван, Чуликов Адлан, Баширов Муза.

Комбайнови агрегаташа хадданза болх бар дуккхача лаькъе автомобильни транспортах, шофераша беча балхах тийша да. Бункераш ханнахьа йолесса це ярах комбайний болх социалистически хьалийтии водителаша коммунисташа Акаров Мовлдек, Исхантирпен Сай Хьасанен Бункерашкара ялат хьатта дlадахьарал соьгlа из Даьхен амбарашка дlахьаччйта а ххуй цар.

Дика болхлой хоам болга хьахьекхад укхаза ковкъостала баьхача «Горячеисточненский» совхоза механизаторашеи коммунальни боахама министерства шофераши. Царех дукхатlбараща вовхшиа норма кхоачашъю сменагlа. Иштта дика болх бу шофераша Заканов Саламу, Байсаров Салмана, Тохаев Хьамида.

1400 гектара тlара кlа чуэца леза механизаторий. Цу балхах бlу къожабеш бац уж.

Хьокхаме къахьегарал соьгlа механизаторашта юкъе агитационно-массови болх а бу коммунисташа. Дешайна, сарахь, Iуйре, мах мукъа белча хила вай Даьхен таханарча вахарах Советски правительства политика а культурни а вахар дlакоийт цар. Вlалла салоlий-тем ца хьана хеталу политинформатора коммуниста Юсупов Оалхазарда. Цхьан бригадера кхох боигаде а водаш ю цо беседаш. Из бlаргаго йиш а ях болх бер мел болча. Дукха веззавенна Оалхазар механизаторашта, хlана шофер чlоагlа рьхьа хул эмтlе а водаш а наькъа тlа из нийсвеча, оаьш хиле ховву цо из машина кабина чу. Хов шофера политинформатора новкъа шийна дукха кердалараш, дувнаргдолга.

Хlанз дийнахь а буса а кlа хьокхаш 13 комбайн болд. Техникех биэза пайда эц совхоза механизатораша. Ялат чуэцача машинашта дика технически гlулакх вlаштlехьаьккхад коммуниста совхоза кертерча инженера Хаджимурадов Оалхазара. Дика лел ерригга машинаш. Цудухьа дерригга ча бола ялат пхе дийнахь чуэца лаьрхlад механизаторашта.

Г. ВЕДЗИЖЕВ.

Политинформатораш кхашка

Сийлахь-воккха В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна тlакйца социалистически дехкараш кхоачашдеш ба района къахьегамхой. Цхьа ди, сахьат зехье доалаш дац. Цхьабакъда дика болх бича доллаш дац гlулакх. Дика къахьегарал соьгlа межха политически а, культурни а вахар, доалоа дехха латте гlулакхаш довзаш хила эзва вай заман саг. Цудухьа укх леношка чlоагlа теркам тlабахийта бу КПСС Шьлча райкома политинформатораш шоай болх. Беседаш чуловцам дика болаш, ладугlарий тервем тlевзаш хилийтара биъ лостамах бу района 179 политинформатора болх: дуней халкъашта юкъера хьал, экономически вахар, политически вахар, культурни вахар. Хlанзе а гуш ба цу формах бола пайда. Политинформаторий балла опыт кастнаста юви райкомо, нийсвуш пола хлоачамбоацараш дlадовх, дикагlа барий опыт дlайовз йг. Района къахьегамхоша сий деш а цахна бовзаш а ба тха политинформатораш ков. Мусиев (МРО болхло), ков. Гушаев (АПТ кадрай отдела инспектор), ков. Бичаев («Джалка» совхоза II отделене бухгалтер), дуккха кхьйараш. Вахаргэ, къахьегамца, боахама гlулакхашце айхке юваш, гойтаов пособет дика пайда эцаш ю цар беседаш. Из общественни болх дерттlа лелабарал соьгlа шоаш къахьегача участкашка дика болх беш а ба уж.

Хlана цар шоай балха керттердар дерхl коммунистически болхлойн партей Дуней халкъашта юкъерча Совещание балха итогаш цу хьажъехьа хьана КПСС ЦК июльски Пленума решенеши наха дlайовзийтар. Из болх дlаболабелар Москве Совещане дlайоллаьеннача хьалхарча деношка.

Дика вlаштlехьбаьккха дlаболабаьб къахьегамхошта юкъера агитационно-массови болх XX партсъезда цlерагlча колхозе (парткома секретарь М. Умаров) партийни организаце. Коммунистически болхлойн партей викалаша Совещание дача къамаьла чулоацам колхозхоштта дlабовзийта лаьрхlар партийни организаце. Цу гlулакха хlара производственни участке политинформатор хьожавир. Цар ерrlйолча политинформацей графика дlайовзийтар. Иштта дlаболабир цар шоай болх. Хlара мукъа денача сехьетах пайда эц политинформаторашa, массанахьа боккхача безамца тlаэц уж къахьегамхоша. Къаьстта теркам тlебохийт колхозхоша. КПСС делегацена керте лаьттача КПСС ЦК генеральни секретара Л. И. Брежнева Совещание даьча къамаьла. Коммунисташ Рецидов Лом-Iаьлас, Пахидов Абдул-Вахида иштта кхыбарчоа дукха болх баьб къахьегамхошта цун къамаьла чулоацам дlабовзийташ.

Дукха наха гуллуш чакхъоал политинформации Бичаев Саламу керте лаьттача кхаш леладеча бригаде, Мусаев Далилбек керте лаьттача № 1 йолча бригаде, шурий-товарни ферме. Къахьегамхоша массане къоабалъю Совещание итогаш а КПСС ЦК июльски Пленумо цу хьахьезна баь сонам а.

Политинформатораш хьехаш дола къа зехье доаш. Района къахьегамхоша дика толамаш доах ялат ахлеча, промышленни продукци арахецача, культурни вахар дегlаккхувлача. Масала, хlара бетта продукци арахецарех цукха реализаци дир плана тlеххоачашьеш хьалоагlа «Пищемаш» завода коллектив. Сихалбаьккхе къахьегаш ба укх деношка кхашкара болхлой а. Района партийни организаце дерригa шин организаторски а агитационни а низаш оарцагlлаьккхад доа ца деши ханнехьа ялат чуэйна пачхьалкхенга дlакхачийтара. Пятилетка дьалагlча шера пачхьалкхена вийбаршка 12 эзар тонн ялат дlачудала дош деннав района къахьегамхоша. Ялат чуэцара балхаш дlадоладеннача хьалхарча денош балха итогаш дог гlоадоваш я. Иштта «Шалинский» совхозе тlайна дехкараш 18 центнер йола мете хlара гектаре тlара 25 центнер мукх чуийнаб. Хlанз шоай нормаш 150—200 процент кхоачашъеш къахьег Хамидов Рамзан керте латтача механизаторийа. Дика къахьегама толамаш доах «Джалка» совхоза, Ленина цlерагlча колхоза къахьегамхоша а. Ленина цlерагlча колхозе ма Iеш ерригача районе а цlи хеза ва цу коотбахама аргела къаьнагlа вола трактионист Евдаев Ахьмад. Цlий дерригa вохар дlаденнах Ахьмада нахо ялат кхедара гlулакха. Хlанз шийца виъ механизатор а долаш боахаме халагlа йолча участке къахьег ха хача механизатора. Денна нормаш 150—200 процент—иштта къахьег из керте лаьттача механизаторий звеное. Даьхента огура, йоххара ах шера плана 241 процент кхоачалтьюй XX партсъезда цlерагlча колхоза хьайбаш лелалераша.

Района къахьегамхоша доахача толамашта юкъе доккха дакъа да идеологически фронта болхлой.

Р. СУЛЕЙМАНОВ.
КПСС Шьалча райкома инструктор.

КАРАГlДАЬННА ГlУЛАКХАШ

Дика да тха дlалахача ах шерара производственни хьокхамаш. 130 гектара тlара хьу совйола гаьнаш дlаяьйка кхы эшаш даь тоальй. Цигара хьагул а ябь, 2395 кубически метр ткъоннаш дlаенна уж чакхйоахача лехашка. Царех хьань хlамаш (туссараш, зlараш, карташ) колхозашка, совхозашка дlа а йоалаш, 4800 сом пайда баьб. Из да плана 900 сом дукхагlа.

Уж хlамаш дьаеча дахчан кубически метрага планах оаза дlадахийта лаьрхlар 95 кепиг дар, дlалахар 76,7 кепиг мара дац. Цо тора хулийт тха касса йозагlа хилийта.

Тха хьуна боахаме хьалхара моттиг дlа ла хеда хьайоагlаш я Карабулакера лесничество. Смена дlайолал Дунацкий Яков керте латтача нигарча бригада хьу талараша цаl-ах — шиъ норма ца еш.

Иштта дика къахьегаш Ленина юбилейна накъазахе лаьрхlад оаха.

М. ХАМХОЕВ,
Нэьсарерча хьуна боахама бухгалтер.

ДОШ ЧlОАГlА ДА

В. И. Ленин ваь бlаь шу дизара сийна социалистически дехкараш тlа а яйча къахьег Грозненски трамвайни управление коллективо. Ер шу чакхдаладелехьа бlаьш эзараш мах дlа-юхз бита, 1970 шера 7 ноябрь хьатlаккхачалехьа ахе шера план кхоачашье дерхl управление болхлоша. Шоай дехкарех дика лоархlабу уж. Ах шера плана 25 июне кхоачаш а ю, планал соаьгlа 450 эзар саг дlа-юха виза. Уж толамаш доахача трамвай болхлошта чlоагlа гlо даь служба контактни. Накъа служба коллективо трамвая накъаш дати дидоа хьала тlа хулийт. Цига дукагlйола бригади мастера Р. Дауаева яр я. Цу бригаде къаьстта дика болх бу Р. Елбиевас. И. Есиева. Электрсбоахама коллективо болх беча трамвайта цхьадаш электроэнерги хилийтаб. Цига белгалбаха беза подстанце дежурнеш М. Камышева, Н. Пучкова, электрик-контактник М. Лазаренко, кхыбараш. Дево коллективо даим тоаьв хулийтар лине тlа болх бу трамвайна. Белгалбаха боагlа управле дукагlбола трамвай дехкараш Л. Корабаева, Б. Авадеева, К. Ибрагимова, Л. Сергеева, Т. Ибрагимова, кондуктораш Т. Бердукаева, В. Кузьмина, Н. Овчинникова, Н. Борщикова.

Лакха къахьегача толамаш дахадаие а цхьацола кхоачамбоацараш найсалра балха юкъе. Хlанз а долаш да уж хлоадам боаьва кхоачамбоацараш.

Цхьабакъда дола юкъагlа а на буташ уж эшадеш къахьег управление коллективо шоллагlча ах шера а. Лакхача толамашца дlаболабаьб иоль бутт. В. И. Ленин ваь деза ди гарга ма гlерт хьинар совдуш беллой, сийлахьйоккхача юбилейна къахьегама соьгlаташца накъабаха а леохl.

А. ШИЛОВ.

«Грознефтехимзаводы» объединене центральни приборо-ремонтни мастерске белгалъяьнна дика къахьегаш я Е. Кравцов керте латта слесарий бригада. Цу йоккха йла наха коллективо КИП-а аппараташта эша запасни оагдалаш цадаш лоаттал наладчикашта Къаьстта хьинаре къахьег цига слесара Б. Александрова.

Сурта тlа: слесараш В. Александрови Е. Кравцови запасни оагдалаш хьеш ба.

Д. Васильева сурт.

КЕРДАЧА ЛОСТАМГА БАЬЛЧА

Хьалха ламх ухаре Ведана, Советски, Ножай-Юрта района боахамашка дептерий лекхе тура лу доахи лелаяоа. Цу гlулакхо боахамашта ээ шара цхьонкха пайда бирр. Хlана вьлча цигара хьайбий продуктивность еттара лахе ю, продукцега дlадолаз боарам боалаш лакха дола мете.

Цудухьа совхха гурахь деаз дукха дола хьайбаш лелалара кердa технологи карерзае безар доанан фермашке.

Хlанз цу районаш колхозашка 27 дукха хьайбаш лелалу фермяш, лелабеш вах эзар етт а балаш.

Хlанз хьалхара итогаш еш ба цу боахамашца. Хьайбай боахам кердача лостамаз дегlабоалабе болабеннача хана деш хоалуш дегlаденад дукха ваькхере гlулакх. Дукхагlа дlадийнар дика чухвалла дааьнал. Из керда невъ уж боахамаш рентабельностага дутаргдолз невъ дарзlа беза. Дlалаха Iа чlоагlа хала ханнала а цу районашка хьайбаш леладераш шоай деклараш кхоачадаш хьабагlа вагиляетка дальнгlча шера. Ведана, Советски районий хьайбаш лелалераша 115 процент кхоачашьей пачхьалкхента дукх доххаза ах шера план, хlаьта Ножай-Юртарчар 136 процент. Цул соагlа дlаоалча шеращкачу дукха дукхагlа доах вар хl-иза дукх. Иштта Ведана райоке ухк шера цах бетта цхьан Iатта лоархlаш соалоа хьалхарра ах шерарчча 13 килограмм дукгагlа даьккхад дукх, Ножай-Юрта райони — 2 килограмм, Советски райоке — 17 килограмм.

Хlанз цу районий хьайбаш леладерий дехкао лэтт дукха хьайбаш лелалара керда пайдане формаш дlахо регlа а йоалаш боахамий рентабельность айярах. Из дехкар кхоачашдара де дезар ва интенсиво хагий хьайбаш кхоабилга вlаштlеьдаккхара цар берхl бутт а баьйна уж воанонцара доха хьобноастадеча хана хlаране довла 180—200 чилограм хилийтарча. Цул тlехьагlа кхыча боахамашка дlахо кхоба дlатергда уж хьайбаш. Лакхача боарамга кхаччадеч уж кхабар пайдане даш эзаьза колхозашта, хlанз вьлча ината кхоабаш хилча хьайбаш Iаьчара дака дезаргда. Хlьта цар хьалавиа аз эзве да.

Хlаьта ахкан замалахь цар мостlенашка юртта дыка дола дола да. Цига дерегlа дукх дакийн ехувл республикай хьачар хьайбашкара хьайбаш а.

Лоамак районий боахамашка дукха хьайбаш кхоаба эша чуй дикачаь фух дола хьайбаш дебадара шира болх бонзаяабе беза. Из де беза дукха дикача фух дола хьайбаш кхедеш Iул эрсадаккхарца. Цу даькъе цхьайола опыт Iоаьмй цу боахамашка. Шивицки ахача фух дола доахан ябердино - ахгуссаха фух йолча буглlацца лелийтар пайдане доала гучадаьннад. Иштта хьажнана хьайбаш лоаман хьалашка дика дегlадоагlа. Хlаьта ум берзl-ийс бутт баллалца дикаш вованоца лелалу. Ноанонца лелалдеш хилча доакьар дикаglа дъ къейча хьайбашa. Цул соагlа дакха йиш хилча сиха дегlа а даагlа уж. Иштта леда а хв чакьхалаттаду цу фух доха хьайба барх бутт мара баьлийбесна а 200—220 килограмм доааз тэлэжа хул.

ЧlоагIа доархlаме да Iул юкаметтаоттадеча хана хlара Iаттагlара Iеса хьачалар. Iедара дукхен доахан Iуланара дlадахь дейза. Из ца хилийтара хlара 30—35 Iаттаих цхьанте бусlа хилийта еза. Дукха дола хьайбаш сахагlа лобийтара шоай махулаь дукхагlа эза хьтка беза цу боахамашкара кулгалхой эбердиноавгусни фух йола бутlаш.

Iаа беттацка декабре, январе, феврале доахан дахкаргдолаш вlаштlехьбаккха беза болх. Цу хана Iоадь Iаьсий бlаьста чаалехьа дикка лаьбенна хургда. Хlаьта цу даьгlенашке уж ноаколишлелаларе хайра хlама дlадалийта дезаш хилац. Уж къахьегтa лелалдеш хилча гхы а ших эшаргlор цара Iулал де Iаьрххlа доакьар лоаттадe дезаш а хилац цара. Цул соагlа дукха юкь ца йоллаш цхьоа хача Iоадьча Iасех етта да Iул лlаwaкlтоха, уж вlаше тоакъа доаден цхьана лелаш.

Иштта Iаи замалахь Iоадь Iасий воанонца лелалара цхьа болх бо безача отгафу лоаман фермай болхлой. Цар помещенешкара оборудовани хувца еза. Iай бахка чуоттабеча Iатта юкъера лаьрхlача 8—10 квадратни метр моттиг эш. Хlаьта из бахкийтад родильни отделение чу мара. Цига хlаравенa 2,5 шоралл 3 метр дlоазалп дола станок хилийта еза. Цига дlахъхьбиннах етт бахкехь ши — Iоаьй хьлаш бутех ди дикдиннтe бахкеш беттага шиъ Iахькйa цара лоаттабеш. Цу тайпара хьалаш чакхдарa тове еза ерригa фермаш. Из дахка кхы а дукха фермаш я цу боахамашкa. Къаьстта хlанз цу гlулакха тоьне еш дола фола уж, Iа тlатlебаккхоргa рlаь яхмаш.

Родильни отделенера арадоаха Iаьсий хьайбаш леладеча помещенешка чуоттаду. Цара цига хlаравена къаьст-къаьста сбиъ ю. Ловлаха из Iодаь етт делибу. Цара юкъе 75 сантиметр лакха пlенда тох. Даьгlа безам уттача цул тlаха даьле хьа доача дола Iаса. Хlаьта етт из дотта дlатlебаьла йиш йоллаш бац.

Iаьсашта шелал кхийтта лазараш ца хилийтара даим цара шортта декъа тlаллазарцар хилийта деза. Фух тlахьскхача тlема хилийта йиш ю уж лаьсттава помешенешк.

Ахкан замалахь май бетта шоллагlа юкь йоласанча хана деш ноябрь бутт хьалlaоатталла доахаца цхьана даиаш дукх Iаьсий. Царех доха даоархlаш тlеха ид доакхахш дlалу «Скотоотэрна» боахамашка. Хlара цар еш дахкарча деко эе ду боахамa.

Дола укхача колхозашта хlанз цара болабеннайна кердача технологех хьайбаш лелаш, цудухьа дукха хьалоаш хьайлу царна. Эггара чlоагlагlа шоана эшар доахаша цхьана Iаьсий лелалие йиш йола помещенеш да хlазар да.

Къаьстта теркам тlабахийта безаш да Iул ахметтаоттадарa боахаме дуса хьайбаш дика кхабри цара эшар лоаттадтри. Iа доаккхача хана цара лоаттадеча дола доакьар шортта дика витаминаш йоаджаш хила деза, хlана аьлча уж цуйна шийна меттел цох дакхача Iаьса а ма эшаь. Тlаккха дерттlа гlулакх ца дешн дика доакьар ца лоаттадения доахан леладела уж Iаьхар даоа дукхах моттигаш я. Хlаьта дулха хьайбаш лелалар хьана Iаьххар дикa доахан Iуlа юкьера хьакьестадеш дlадоахаа деза. Уж лелалдар эе да боахама.

Цунца цхьана доахаш дола доахан Iулаца дукхатlе хиийтара диро шинарош боахамe дига деза. Цу доахаща 25 процент хилаал шинараш хьалча бакьахьа хургда.

Лоаман колхозай хьайбаш леладераш хайдача чоь бэьначаб хlама. Республика доакхаш доаш дукх пасамбоахача цар кийча продукцидаьп дакьа дlалоаргда.

Т. ПЕТРОСОВ,
юрга боахамий министерства керттера зоотехник.

ТРАКТОРА МАССАЛ-15 КИЛОМЕТР

Цу цифро, эай хана, дакха скоросташ йолча хана саг цецвоаккхе тамаш я. Цхьабакъда, специалисте из кхеталергда. Советски Союзе дукхагlйолча оахан деча тракторий (волгоградски ДТ—75, харьковски Т—74) цхьан сахьата пхенегаоа ийс километрага кхоачаш мара ийк бац.

Хlаьта хlана юртбоахамна техника арахецача машиностроительни дем повестка тlа Т—150 яха керда трактор я. Из 150 говрай низ бола двигатель йолаш хургьа, цунца цхьана кхазина дозал дукхагlа хилай. Кердача трактора тlа болх беча механизаторий къахьегама очевле 30—60 процент лакхлургья (беча балхашка хьежжа), ялат дlаlэуи чуэцеи ханаш цкьа ахкхазал лоиллургья.

Т—150 яха трактор С. Орджоникидзе цlерагlча Харьковски тракторни еза завода, тракторни двигателий Харьковски завода «Серп и молот» яхача Харьковски моторостроительни заводи конструкторий къахьегамах хьадаьнна беркат да. Цудухьа харьковзаний болхо а я эггара хьалха из машина серийно арахецар. КПСС ЦК-ен СССР Министрий Советов сацам баьб Т—150 яха трактор арахоаргйола производства хьалбе. 1971 шера Харьковски заводо хьалхара керда машинаш арахецаргья, хlаьта 1972 шера ерригa завод уж арахецарга ала еза.

Цхьаггара массене предприятий йоалаургья даккарча сборкане болх бергlа вэ юртбоахама машинаш арахела «Алтайсельмаш» яхача заводо дургда шинь — ахк бола туссa пожараш. «Красная звезда» яхача кировоградски заводо да бола ялат дlадув сеялкаш, Днепропетровска, Херсона, Ривана, Ростова, Гомеля предприятеша свекла, кхокаlа, силос, кортол, ялат чуэца комбайнаш.

Пхи шу даьча кхашка бол беш хургья керда машинаш, хlаьта хlана цуп образецаш Кууба тоххаш я.

Герман МИХАЙЛОВ,
(АПН).

Цхьа барт болаш

№ 901 йола буровой скважина ялх эзар метр кlоарга бурув теха лаьрхlа яр. Чолхане дар цига эдезаш хинна балхаш. Буруветтача контора кулгалхошта хьалхана а эггар укх тайпара зоне малаеlча бригадана тlадиала лераргда цу скважина бурув тохара дехзар. Цу деноз дукха уйла а ениар. Из лоархlамера дехар тlадиллар Шишов Василий Алексеевича бригадана. Цхьа баьхаш доаццаш эзар из. Вlаьстта массехк шера хьизи ца ёш болх беш яр коммунистически къахьегама цlи лелаш барт тайна коллектив. Укх тlехьарча шера бригада бурув а теха эксплуатационникашта дlаченнай №№ 870, 833 йола буровояш. Ткъаь итт цу гарга ха я В. И. Шишова буруветтача бригадашка къахьега. Цу тlелгlа дукхала ча скважинашта чlоаргa бурув техах ю. Бакъда № 901 йола буровой къаьстта ший тайпара я. Цудухьа мастера а цун деввъестала а деттагlах лаьттадчу СевКавНИИ яхача института белхахошна, тlехха да цара юкъера бурухамаш.

Чоалхамерча хьалашка бурув тохаш ба бригада членаш. Цхьабакъда хьалхашеха латта дехкараш кхоачашьне вlаштlехьдоал. Тlадиала гlулакх бехктокхаме лархlа цхьан лийнахь ялнанц бригада коллективо. Из дьахул партгрупна хlара сагаца дертlа индивидуальни болх чакхбоахар, цул хадаммча бонхо из бахьан лелаш. Партгрупна хlайни массанахьа гуш ю барт тайна къахьегача, къахьегамен производственни дисциплина чlоагlьеча.

Шоай собранешка партгрупна членаша хан-ханналла юви хlара бетта баьча балха итогаш, цоагlта хьалхашка латтача декхараш, коллективна коммунистически ххетам болара лелаш. Масала, цхьа бригада члена О. Хилькевича цlенхашта телхайтор къахьегама дисциплина. Терна ца ёш йитандар из факт. Бригада берригача членашa дакъа лоацаш партгрупне собрании йир. Цу собране хинна къамьал белхи эшар, бакъалд О. Хилькевича цlакьа вовлургдац из. Кхы дlахо дисциплина телхаертьяц ше хилйа юи делар хlамигача саго. Хlанз О. Хилькевич дика къахьегаш ва, из деша ваglа техникума заочни отделене.

Буровой цхьан хьалла «Къахьегама листок» ара ца йоалаш хилар. Из бахьан дlенчаштаь дехк бир «Листока» редактора Штомеля. Хlана къахьегаш листок хан-ханнахьа араеха.

Бригада коммунисташа хьинаре дакъа лоац коллективна общественни вахаре. Царех дукхагlбараш агитатораш ба. Шоай беседаш наьха безам тlаlоргбелаш, коллективна хьалхашка латтача декхарашца айхха меа.

Буровой бригада коллективна цхьа барт болаш латт Ленински къахьегама вахте. Цар еш яр цхьа йоакхо я: анара ца ей скважинаш чаккхъякхар.

М. ДАСКИЕВ.

Ленински къахьегама вахте эттача «Грозпромстрой» треста СМУ-2 гlишлоштьeраштa юкъе укх шера цхьандаш хьалха латт бетонщикаш вв. Житалин, Шаповалов, кхыбараш. Хlара сменагlа нормаш 120 — 130 процент кхоачашъю цар.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара дlатехьа) бетонщикаш В. Житалин, В. Шаповалов.

Д. Васильева сурт.

Хабаровскерча переговорех

Хьалхагlа хоам баь хиннача тайпара, китайски оагlонца вlаштlехьбаьннача бартага хьежжа, укх шера 18 июне ший болх дlаболабир доазон тlарча Амурски бассейна хиш тlа кемаш лелаларе гlулакха вlашагlъелалча советско-китайски смешанни комиссе 15-ча совещание.

1951 шера дезаш тlарча Амур, Уссури, Аргунь, Сунгача яхача хиш тlеи Ханка яхача оэар тlеи гlолла наькъа яха порядка хьакъехьа а цу хиш тlарча паькъаш тlа гlолла кемаш лелоргдола хьалоттадара хьакъехьа а яьча советско-китайски соглашенега хьажжа СССР-ан КНР-ен юкъерча хиний доазон тlарча участкашка гlолла кемаш 1969 шера навигацегlа лелара вlаштlехьа хьалаш Iалашдарна духаденна долча практически дешашка хьажа еш яр комиссе.

Комиссена хьалханка латта дешаш конструктивни къоастале безам болаш йолча советски делегаце совещании хьажийта дlачуелар 1969 шера дергдолча наькъий балхий план, шинна я оагlой кемаш лелара йоесъохий кердача редакце хьакъехьа дагадоларах а 1967—1968 шерий навигацегlа баьча балха хьакъехьа оагlоашта яьча доклад дех а лаьца.

Болх дlаболабеннача юххье дена гучадаьлар, китайски делегаци г. Хабаровске комиссе компетенцегlа дола дешаш тураар духьа а ца йэхlаш. СССР-ан КНР-ен юкъерча доазон тlарча хишка гlолла лоьча доазонца духаденна дола дешаш хувцирга качдоллар, 1951 шерарча советско-китайски соглашенеш ревизи яр духье еый. Цу тайпара гlулакхаш гучадаьлар кхычеттел совещание шийн деш повестка атгарча хана я.

Комиссе беча дlаболабаьъта хана китайски оагlоно дацхьагтара йоацача бокъонегlа дакъ яхаш долча договорий хьакъехьара дешн гlоттадир, тайп-тайпара меттlаьлеш доладир, кхерамаш тlатувсар, и. кх. дl. Советски делегаце, китайски инсинуацешта доагтlача тайпара жоп а луш, кемаш леларца духаденна долча практически дешашка хьажара совещани тlеоа югlйоацача оагlоаьа хьерд гlулакх, шийна тlаберзабир 1969 шера навигаци яра вlаштlехьа доала хьалаш Iоалашдара. Кхычаь дешашца вьлча, комиссе тlахьийхар цо ший гlулакх ма сеххухьа вlашагlъелдай а ховш лелалара.

Дукхьал совещание болх шиэгlбаккхар дукхьа китайски Iадалашца кийчдаь серлаш а детташ доа дир 8 июле Iельдински гlайрен тlа бокьонца 1951 шера яьча советско-китайски соглашене ма яххара шоай гlулакхаш леладеш, цу гlайрен тlа навигационни знакашта гlулакх дарца юрзенна йола функцеш кхоачашъеш хиннача советски речникашта.

Цунна тlехьхь 12 июле китайски делегацей керте лаьттачо хьакхайкадир цхьа дlахо шоаш совещание балхаца дакъа лоацаргца хилар. Цу заме ма совещание хинна гlулакхаш юхаматтахьа дувцар, советски викала эсlазал тlехь хабараш а лувцаш.

Советски делегацена керте лаьттачо китайски делегаци тlахьийлар совещание боях дlахо бахьара. Хlаьта а, дlахо совещане балхаца цхьакха дика а дакъ лаца тигтнар китайски викало.

Цу тайпара, совещание болх юкъагlбалара хьалхара берриге бехктокхам шийна дlатlайийна китайски оагlоно.

Китайски викало эзлазь уж гlулакхаш китайски оагlоно Советски Самаш КНР-ена юкъерча доазон тlа халдниэа лелаеча провокацешца юхаденна йола керда йоастагlалла акии я.

* * *

ХАБАРОВСК. 14 июль. (ТАСС). Доазон йистерча Амурски бассейна хиш тlа гlолла кемаш лелерах йолча советско-китайски смешанни комиссе совещанерча китайски делегаце селхан Iуйрийна, 12 июле яь ший заявлени хувца а хувлаш, хоам бир, ше Хабаровске йиса а лаьрхlад, комиссе болх дlахо бахьа раьза а я аьнна. Китайски делегаце предложени еннай юкъагlбаьнна 1969 шера накъхаш дарт баьхий планаш юхарем шинка а оагlон кемаш СССР-ан КНР-ийн юкъерча хиний доазон тlарча участкашка кемаш лелара боиъоаш кердача редакцегlа хургйола барт вlаштlехьбаккхарен болх 14 июле юха дlаболабе аьнна.

Советски викало китайски делегаце из заявлени теркаме а ийца, советски оагlун совещане болх дlахо бахьа кийча хилар баьъдир.

(ТАСС).

ПЯТИЛЕТКА БІУБЕННА БОАХА ГІА

Нохч-ГIалгIай АССР статистически управлене хоам

1969 шера хьалхарча 6 бетта халкъа боахам дегIабоалабара пачхьалкхен план кхоачашъяра итогех

Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша, дерригача советски халкъо а санна, вкс шера план хадал хьалха кхоачашъярн В. И. Ленин вань 100 шу дизара баха боагIача тайнара нахьабакари духьа шерра социалистически вхь а йоржаль, 1969 шера хьалхарча ялх бетта керда толамаш даьхад экономика дегIайоалаечен халкъа материальни культурни боарам лакхбечер

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Республика бIарчча хьанйцара продукцена реализаци яра хьалхарча ах шера план 100,9 процент кхоачашъяьй. 1968 шера хьалхарча ялх беттаца нийсейча продукцена реализаци яра объем 9,2 процент лакхъеннай.

1968 шера хьалхарча ялх беттаца нийсейча промышленноста лоархIаметIарча доакъошка яьхха продукци дукхагIа хиннай укх боарам:

Мехкдьатта доаха промышленность	16 процент
Газови промышленность	— 2-за
Мехкдьатта чакхдоаха промышленность	3 процент
Электроэнергин теплоэнергин	— 11 процент
Химически промышленность	— 3 процент
Машинашъери металлах оттадаш ерй	— 14 процент
Йига промышленность	12 процент
Кхачан промышленность	— 20 процент

Предприятешка продукцена реализаци яра план мел кхоачашъяьй а продукци мел дукхагIа яьккхай а хьахьоих укх даннеца:

	1969 шера хьалхарча ялх бетта план кхоачашъяра процент	1969 шера хьалхарча ялх бутт проценташ лоархIаш 1968 шера хьалхарча ялх беттаца нийсбича
«Грознефть» объединени	100,4	116
«Грознефтехимзаводы» объединени	101	103
Карабулакера газ чакхйоаха завод	103	112
«Красный молот» завод	102	101
«Электроприбор» завод	100,7	178
«Пишемаш» завод	96	126
«Электроинструмент» завод	97	109
«Трансмаш» завод	97	93
Медико-инструментальни завод	96	127
Грозненски ремонтни механически завод	102	100,1
Электромеханически завод	100,4	126
«ГАРО» завод	97	105
Районни энергетически управлени «Грозэнерго»	104	111
Мебельни хьу чакхйоаха фирма «Терек»	99	106
Ацетонови завод	99	103
ГIишлой материалий промышленноста управлени	97	89
ХIамаш тегача производствай объединени	101	110
Кога гIирсий фабрика	103	104
Консерви промышленноста трест	87	67
«Грозвино» объединени	106	176
Нохч-ГIалгIай аулхакомбинат	102	96
Шура кийчъярен шурий промышленностен управлени	93	86
Республика кхачан промышленноста министерство	101	103
Моттигера промышленноста Министерство	104	125
Йоагова хIамаш промышленноста управлени	116	147

Планированиен экономически стимулированен керлача системе тIа дьяххай ерригача промышленни продукцеа 86 процент арахецаш йола республикера 167 промышленни предприяти.

Керлача хьалашка бахх беш йолча предприятеша тIехкхоачашъяьй хьалхарча ах шера продукцена реализаци яра оттадь йоаххагIйола планаш.

Республика бIарчча хьанйцача продукцена реализаци яра ерригa план тIехкхоачашъяль йоллашехьа а, цхьайолча предприятеша бийна пайда йийцабац производственни мощностеш реализаци.

1969 шера хьалхарча ялх бетта план кхоачашъяьй газ хиларa, болат, тракторий прицепаш, шушаш юла машинаш, гIиpсага йола карпишка, цIен тIа юла кирпишк, вIашагIйоаха аьшкабетонни конструкцеш доакъош, мебель, тийга хIамаш, чухьнахьа духхаду пахьта барзкъаш, аьшка ньогIаш, аьшка менгаш, кондитерски хIамаш, марина хьесапера хIамаш, цIенача шурий продукци, бежана дьатта арахецара.

Промышленни продукце керттера тайпаш мел хьадаьз хьахьоих укх даннеца:

	1969 шера хьалхарча ялх бетта хьаьй продукци	1969 шера хьалхарча ялх бутт проценташ лоархIаш 1968 шера хьалхарча ялх беттаца нийсбича
Мехкдьатта (эзараш тоннаш)	8777	114
Газ (млн. куб. метраш)	1632	131
Электроэнерги (млн. квт. сахь.)	1649	112
Теплоэнерги (млн. г. кал.)	4,0	108
Болат (эзараш тоннаш)	14,4	95
Мехкдьатта аппаратура (тоннаш)	7361	93
Насосаш	487	89
Хица тIоаваш доахау агрегаташ	46	119
Скважинашка цемент хьокха агрегаташ	245	101
Тракторий прицепаш	3422	100,2
Шушаш юла машинаш	61	95
Трансформаторни подстанцеш	534	124
Ротационни электрографически машинаш	69	153
Металлически ньогIаш (тоннаш)	68	115
Металлически менгеш (эзараш)	13,6	153
Шарикови авторучкаш (эзараш)	4646	2,9-за
Кирпишк (колхозаша хьаьр йоаннаш) млн.	79,5	98
ЦIен тIа юла кирпишк (колхозаша хьаьр йоаннаш) (тхов дIалоаца эзараш кв. м.)	5,7	7
КIир (эзараш тоннаш)	13,2	100,8
Гипс алебастр (эзараш тоннаш)	4,3	93
ВIашагIйоаха аьшкабетонни конструкцеши доакъош (эзар. куб. метр.)	58,5	96
ГIирсага йола хьу (колхозаша кийчъю хьу йоаннаш) (эзараш куб. метр.)	63,9	91
Херхах чакхъяьккха хьу (колхозаша чакхъяьккхар йоаннаш) (эзараш куб. метр).	40,7	96
Шаьрьань фанера (млн. кв. метр.)	2,6	83
Дакчан гамек яь Iоцкъаш (эзар. куб. м.).	11,1	135
Мебель (млн. сомаш).	4,1	105
ТIехьнахьа духхаду пахьта барзкъаш (эзараш).	972	4,8-за
Чухьнахьа духхаду пахьта барзкъаш (эзараш)	1075	108
Тийга яь хIамаш (млн. сомаш)	18,9	111
Телата кога гIирс (эзараш параш)	619	102
Бытовой химе товараш (эзараш сомаш)	1493	134
Пачхьалкхен бедала ресурсаех дьакха дулх (эзараш тоннаш)	5,4	98
Маршийдоакъальча дулхий хьесапера хIамаш (эзараш тоннаш)	2,1	94
Пачхьалкхен ресурсашкара бежана дьатта (колхозий дьатта доалаш) (тоннаш)	186	33
Пачхьалкхен ресурсашкара газарий дьатта (эзараш тоннаш)	5,5	99,3
ЦIенача шурий продукци (эзараш тоннаш)	24,4	104
Нахча (тоннаш)	403	116
Кондитерски хIамаш (тоннаш)	2291	114
Мaькха ялата - булкай хьесапера хIамаш (эзараш тоннаш)	32,7	95
Макаронний хьесапера хIамаш (тоннаш)	2009	116
Консерваш (млн. усл. банка)	18,9	80
Шекар (тоннаш)	777	68
Йий (эзараш дал.)	298	80

Керда техника юкъейлахьар, производства технологи из вIашагIйоалари эрсадьякхя тоадар, болхлойн инженерно - технически болхлойн творчески хьинар, производственни фондех пайда дикагIа эцар бахьан долаш къахьегама оснарле 1968 шера хьалхарча ялх беттачул 7,6 процент дукхагIа лакхъеннай.

1969 шера хьалхарча ялх бетта пайда бара план промышленность бIарчча хьанйцача тIехкхоачашъяьй. Соахка цу хана хиначунна нийсбича 11 процент дукхагIа хиннаб пайда.

Цхьабакъьа, цхьайолча предприятеша хьалхагIа а ма яра рентабельно бац болх.

Керда техника, хьалха летта технологи юкъехкуваш, Iилман тоххамаш дош болх баьб промышленни предприятешен Iилма-тохкамa институташен.

Бурув тохача юкъекхихьай скважина балх мижта бу хьокаш тIоамаш тохарача чакхъяьла мероприятеш, скважина вIашагIйхета турбиш чуузтаесш тIеэгIаьй скважинаш.

Мехкдьатта доахача, мехкдьатта химе, машинашъечен металлах оттадаш ечел, йигача, кхачан промышленносте дIахо технически прогресс яра проблемаш къестаеш балх баьб промышленни предприятешка. Цунна цхьана къаьст-къаьстача предприятеша кхоачашъяьыв керда техникен хьалха лаьтта технологин юкъехлахьара оттадь планаш.

Технически прогресс чакхйоаких изобретателашен рационализаторашен хьинаре дикаь а долаш. Ах шера юкъейлахьай 3 эзар соагIа изобретении рационализаторски предложении. Изобретенеш рационализаторски предложенеш юкъеххаьарах кхоаль ахча 2 млн. сом гарта хиннад.

ЮРТА БОАХАМ

Нохч-ГIалгIайчен юрта боахама къахьегамхоша 1969 шера хьалхарча ялх бетта дIахо болх баьб юртбоахама производстве дегIахкуваш цуи рентабельность лакхъеш.

Хаьттана хьалаш аьттув боацой хиннадоллашехьа а, колхозашен совхозашен дика вIашттIехьаьакха чакхдаьхар укх шера бIаьстан юхье хьашкара балхаш: боахамаша оттадь бIаьстан юхье культураш хIоара план тIехкхоачашъяьй.

1969 шера чуэцаргйоаш юртбоахама культураш тIайола дьыттав республика боахамий ерригача дайкарешка укх боараме хилар.

	эзараш гектараш
Шалийна дерриге дьыттa	455,7
Ялата культураш	220,7
Царех:	
Гурахьа дуь кIа	117,1
Гурахь бува мукх	26,2
ХьажкIаш	42,9
Дута	3,8
Ялатабобош	13,0
Технически культураш	34,6
Царех:	
Шекара свекла фабрикан	7,5
Гилувргаш	25,4
Тхьамка	0,9
Баьцадааргаш - бахчевойн культураш	16,1
Царех: бахьдааргаш	8,5
Коартолаш	4,2
Доакъера культураш	184,1
Царех: силосан моналча доакъерийнен дахраIа хьаьнIаш	65,9

Шера-шера дIахо баьцаш 64,9

Цхьа дIайийча дукхача шеранка тIаьйдаш баьцаш 27,7

Колхозашен совхозашен пачхьалкхен кхьечa боахамашен 1969 шера чуэцаргIйоаш хий деанна дьыттанен дIайийна ерригa юртбоахама культураш 72,6 эзар гектар я, царех 41,3 эзар гектар ялата культураш. 1968 шерачул 4 процент дукхагIа.

Хий доттача дьыттанна дIайийнай ерригача фабричи свекла 20 процент, баьцдааргий — 88 процент, ялатийна дааргIана хьаьнIий 23 процент, тха[illegible] 16 процент.

Гурахь бийначa ялата культурий 117 эзар гектара минерально удобренеш йоакорина яьй.

1969 шера 6 бетта колхозийн совхозийн кхаьна дIайоахьай 325 эзар тонн органически удобренеш, соахка цу ханнаца йоахьачул 33 процент дукхагIа.

ВIайийначa юртбоахама культурех 80 эзар гектар соагIа хранша гербицидашца обработка яьй, е соахкачул 3 процент дукхагIа.

Республика колхозашен совхозашен ялата культураш чуэцаш латт. Бол хьаккхаш общественни хьайбашта доакъера Iалашдарен балхаш деш да.

1969 шера 1 июль хьалйинхочунна колхозашкарен совхозашкарен продуктийн тела доахайн мел тIара оалхазараш укх боараме дар:

	эзар корта	1968 шера 1 июле хинначунна проценташ лоархIаш
Доахан	247,1	99,7
Цу даьхни юста дейнаш	48,7	100,0
Хьакхарч	91,7	95
Жам газарийн	661,7	94
Массе тайпа коа тIара оалхазараш	1516,1	125

1969 шера хьалхарча ялх бетта колхозашкен совхозашкен хьайбаш продукташ мел дьаьй хьахьоих укх даннеца:

	1969 шера хьалхарча ялх бетта хьаьй	1968 шера хьалхарча ялх беттана процентиш лоархIара нийсбича
Дулха доахе дIачутийнца доахаш коа тIара оалхазараш (хийна дулдаш лаьча) (эзараш тоннаш)	10,4	102
Шура (эзараш тоннаш)	37,3	83
Фуаш (миллионаш)	22,9	97
Тха (эзараш тоннаш)	2,1	98

Укх шера бIаьстан юхье аьттув боацаш хиина хаьттана хьалаш Iаьткъар доахана продуктивность лакхъяра. 1969 шера дIабахача хьалхарча ялх бетта юкъера аьрхIача республика колхозашкен совхозашкен хIара фуражни Iаьта лоархIаш яьккха шура 880 килограм я е соахка цу хана яьккхачул 121 килограмм кIезигагIа.

Деттача доахан продуктивность дика лакхъеннай Грозненски, Сунженски, Наптеречни районий цхьайолча боахамашка. Деттача доахан продуктивность 1969 шера хьалхарча ялх бетта эггара дукхагIа лакхъяьй совхозаша: «Советская Россия» — 1309 килограмм шурий, «Комсомольский» — 1292 килограмм, «Родина» — 1233, «Ассинский» — 1206 килограмм; колхозаша: Шелковской района «Красный пахарь» — 1788 килограмм, «Путь к коммунизму» — 1452 килограмм, «Коминтерн» — 1308 килограмм, Наурски района «Красное знамя» — 1303 килограмм.

Республика боахамашкен совхозашкен юкъера лаьрхIача хIара ихкача котамь тIехьара 67 фуъ сулаьа, хIара устагIанна тIера 3,7 килограмм тха дIаьккха.

Шелковской районерча племенной яа лелаеча «Шелковской» цхьача совхозе хIара устагIанна тIера даьккха тха 6,2 килограмм хилар, «Коминтерн» цхьача колхозе — 5,4 килограмм, «Путь к коммунизму» цхьача колхозе — 4,5 килограмм.

Хьалхарча ах шера пачхьалкхен совгIа пачхьалкхенга дехкаш 544 тонн дулха 234 тонн тхаь.

Хьалхарча ах шера пачхьалкхенга хьайбай массе тайпа продукташ йоахара план дика кхоачашъяьй колхозаша: Наурски района «Красное знамя», Шелковской района «Красный пахарь», «Путь к коммунизму», «Червленский», «Коминтерн», Гудермесски Шалински районий ерригача колхозаша, Наптеречни района «Нестерский» совхозо, кхычар.

Цунца цхьана, хьайбай продукташ йоахара пачхьалкхен планаш тешнаме кхоачашъелга заков хиина дIахтотадаш хIана а республикерча цхьайолча колхозашкей совхозашкей.

Ах шера план дулх доахара кхоачашъяьян 24 колхозо совхозо, тха доахара 17, фуаш доахара — 17, шура йоахара — 48 боахамо.

Ерригa хьайбай продукташ йоахара ах шера план кхоачашъелга Iалашдьян республикерча 8 колхозо 7 совхозо.

Цхьайолча колхозашкен совхозашкен хIана а дукха Iаьхара дус са хьайбаш, хIаьта из бахьан долаш хьа ца хулаш дукха хьайбаш дус, доахан сов дукха дилйт. Доакъерий база ве хилар бахьан долаш доахан дебаш, цар продуктивность лохлу.

ТРАНСПОРТ

Хьалхарча ах шера Къилбаседа-Кавкааски машинаньякъа Грозненски отделене гIоаха халкъа боахама мухьаш дIа-юха удзара план 96,4 процент кхоачашъяьй. Мухьаш тIадоттара план 98,9 процент кхоачашъяьй, цу даькъе мехкдьатта продукташ чуоттара 97,9 процент.

Хьалхарча ах шера дIадхийтай боагIачул соагIа 1,7 млн. тонн мухь дIабихьа доха мухьаш кхухьа 5058 поезд.

Мухь дукхагIа тIаботтар бахьан долаш 545 вагон мухьаньякхай. Тепловозашен вагонашен дениен бийсанен беча балла оксаоле лакхъяра задани кхоачашъяьян.

КАПИТАЛЬНИ ГIИРСАШ ХЬАЛДАР

1969 шера хьалхарча ялх бетта шера лоархIаме производственни фондаш дIахо хьал а яьй, йолаш хранша реконструкци а яьй Грозненски химически комбинате, Грозненски нефтемаслозаводе, Малгобекски газ чакхйоаха заводе, Новогрозненски мехкдьатта чакхдоахача заводе, гор. Аргунерча гIишлой индустрие вIашагIтохача предприятешка, синтетически каучука Къилбаседа - Кавкааски заводе, дукхача кхыча объекташка.

Республика халкъа боахама керттера фондаш 1969 шера хьалхарча ялх бетта 37 млн. сом дукхагIа хиннай. Цунца цхьана хьалхарча ах шера керттера фондаш болх бе йоаIалийтара план 33,7 млн. сома кхоачаш ца еш йисай.

Укх шера хьалхарча ялх бетта чуIе цIенош хьалдира пачхьалкхен план республика бIарчча хьанйцача 132 процент кхоачашъяьй.

Пачхьалкхен плана средствай чотах хьал а ель эксплуатаце дIаденнах 32,4 эзар кваратни метр чуIе моттиг йола цIенош.

Цунца цхьана, чуIе цIенош хьалдела геттара мела лелаяьд «Чечингесельстрой» тресто, юрта боахама министерства дIа-юха уллача механизировании колонна, «Старогрознефть» НПУ СМУ «Грозпромстрой» треста СМУ № 3, СМУ № 4.

Республика халкъа боахама пачхьалкхен планнагIа дIахийта капитальни вложенеш 79,6 млн. сом хилар. Цхьабакъда, капитальни вложенешта хьахийцача ахчах бийза пайда эцар, хIаьта ах шера план 82 процент мара кхоачашъяьян.

Подрядни организацей шоай низаца гIишлой - монтажни балхий программа мел кхоачашъяьй хьахьоих укх даннеца:

	1969 шера хьалхарча ялх бетта ах шера план кхоачашъяра процент	1969 шера хьалхарча ялх бутт проценташ лоархIаш 1968 шера хьалхарча ялх беттаца нийсбича
Республика ерригача организацешка гIолла	93	103
«Грозпромстрой» трест	81	121
«Грозхимнефтестрой» трест	77	115
«Грознефтехимремстрой» трест	119	111
«Грозгазстрой» трест	81	114
«Чечингесельстрой» трест	96	84
«Чечингушводстрой» гIишлойяра управлени	100,4	115

1969 шера хьалхарча ялх бетта гIишлош хьальеча цIенхаштта кхоачамбоацараш долаш моттиг хиннай: материальни, ахчан, къахьегама ресурсаш дукхача объекташкен гIишлошкен дIа-юха а йийкъа лоаттар, материалашен оборудованенен уж йиза а шоай ханнахьа а Iалаш ца яр, балхаш вe вIаштIехьаьакха хилар, гIишлой балхаш делга дукха мах болаш хилар, хIаьта из бахьан долаш дукхача гIишлошъеча организацешна рентабельно баьбац болх.

КЪАХЬЕГАМХОЙ МАТЕРИАЛЬНИ ХЬАЛ-ТОРОЙ КУЛЬТУРНИ БОАРАМИ ЛАКХБАР

1969 шера хьалхарча ялх бетта общественни производство дегIайрцен бахача наха дy культурно-бытовой гIулакхаш шердарцен цхьана дукхагIа хиннаб республика халкъа боахаме бахь беш йола боахаейн гIулакхера нахи.

Укх шера хьалхарча ялх бетта 1968 шера цу ханаца нийсбича 4,3 процент дукхагIа хиннаб боахлойи гIулакхера нахи.

Болхлойн гIулакхерча нахьен беттa алапи юкъера лаьрхIача дIадахача шера цу хана хиначунца нийсбича 3 процент дукхагIа хиннад. Закхоенаб колхозной къахьегамах тела мах.

Бахача наха сберкассашка дIалехьа ахча хьалхарча ах шера 7,9 млн. сом дукхагIа хиннад.

Общественни бахача юкъебалаш пачхьалкхен кооперативни торговле товарооборота объем 1969 шера хьалхарча ялх бетта 185 млн. сом яр, дIахо гаргача шерашкара лоархIаш соахка цу ханаца нийсбича 8 процент йоаккхагIа хиннай.

Цул соагIа, потребительски кооперацен организацеш моттигерча рынкашка оттача цьькха 1,9 млн. сома юртбоахама продукташ ехкай.

Розничной торговли сета товарооборота план, общественни кхачан предприятей сета оборот а тIехьа, республика бIарчча хьанйцача 100,6 процент кхоачашъяьй, цу даькъе розничен торговле предприятеша — 100,6 процент, общественни кхачан предприятеша — 100,7 процент.

Розничен товарооборота план, кхы тIехьа уIаенна задани а тIехьа, республика бIарчча хьанйцача 99,7 процент кхоачашъяьй.

Розничен торговли сета товарооборота план, общественни кхачан предприятей сета оборот а тIехьа, къаьст - къаьстача мах беча организацешка мишта кхоачашъяьй хьахьоих укх даннеца:

	1969 шера хьалхарча ялх бетта розничен товарооборота объем (эзараш сомаш)	Ах шера план кхоачашъяра процент
Моттигера торгаш	76346	102
Грозненска горплодоовощторг	18760	99,7
Грозненски горпромторг	20764	103
Грозненски гастрономторг	9419	105
Универмаг	13454	105
Грозненски горплодоовощторг	2417	100,7
Столовайн ресторанийн трест	7113	99,1
«Грознефть» объединене УРС	32251	99,8
Къилбаседа - Кавкааски машинаньякъа отделене ОРС	6276	99,4
Аптекоуправлене	1372	107
Союзпечать	1775	109
Книготорг	967	106
Респотребсоюз	57064	99,5

Товарооборот лакхъеннайоллашехьа а, бахача наха мелъош хиннйтац тийга хIамаш, дарш, телатен хьачан кога гIирс, пуша-фарфорашкле ньогIаш, холодильникаш, мебель.

Моттигерча промышленноста предприятеша 1969 шера хьалхарча ялх бетта нах беча организацешта лоаттадаьча товарий объем 8,5 млн. сом хилар, е 1968 шера хьалхарча ялх бетта кеннчул 23 процент дукхагIа.

1969 шера хьалхарча ялх бетта нах беча организацешта товараш лоаттадара план 107 процент кхоачашъяьй, цу даькъе: моттигерча промышленноста министерства 107 процент, бахача наха бытовой гIулакхаш дара министерства 101 процент.

ХIара шера шерлу бахача наха ду бытовой гIулакхаш. 1969 шера хьалхарча ялх бетта дьача бытовой гIулакхий бокъонца йола объем 4,7 млн. сом хилар. Бахача наха бытовой гIулакхаш дара объем 1968 шера хьалхарча ялх шераца нийсбича 25 процент йоаккхагIа хиннай, цу даькъе юрташта — 43 процент.

Республика юрташка баха нах дукхагIа болхлой боллашехьа а, юрташка бытовой гIулакхаш даро лоппа лакха ерригача объемах 20 процент да.

Бахача наха бытовой гIулакхаш дара боарам республикерча цхьайолча предприятешен организацешен кхоачашъяьян. Хила деззача тайпара балхаш дика дац гIулакхаш дара культура лохагIа я.

Чакхдаьннача 1968—1969 дешара шера республика гаргашкен юрташкен болх беш хиннай 246 эзар дешархо деша вагIаш йола 474 общеобразовательни дийнахьара школа. Цул соагIа, балх бечен юрташкарчен хагирхой 65 школе деша вагIаш 15,5 эзар къона болхло, гIулакхера саг, колхозхо.

Республикерча ерригача общеобразовательни школашка 8-ча классашкара арахийцав 20 эзар гаргга саг, 8 эзар соагIа саго йистехьалйи юкъера общеобразовательни школаш.

Гораашкарчен юрташкарчен 15 школе - интернате дешаш а пачхьалкхен чотах доллача хIаманца Iалашдеш а да 5 эзар гаргга вIаьшки йиIиги.

Кийчо ечен хьалхарчен классашка дIачуэцаргIа 27 эзар бер гораашкен юрташкен лахараш.

Общеобразовательни школашкара хьехархой 11 эзар саго соагIа ба.

Шин лакхерчен 13 юкъерча специальни дешара заведенешка дешаш ба 27 эзар соагIа кагий нах мехкарийи. Пятилетка дьаьлагIча шера цу дешара заведенешка кийч а яь, промышленносте, халкъа образовани, культурно - просветительни учрежденешка, халкъа боахама кхыча доакъашка хьожаергва лакхерен юкъерен специальни образовани йолаш вола 5006 специалист.

ХIара шера керх - керда Iилман кадраш тIаух республика институташкен Iилма - тохкама учрежденешкен. Шин вуаш 14 Iилма - тохкама учрежденеш болх беш 1632 Iилмах болхло ва, царех 13 доктора 283 Iилмай кандидати ва, Iилмай кандидатех 47 кхалсаг я.

ХIара шера дукхагIа хул культурно - просветительни учрежденеш, тоалу гораашкен юрташкен бахача наха леш доаш культурни гIулакхаш.

Къахьегамхоштъ долча гIулакха республика я 4 миллион соагIа книжка чуйола 370 массови библиотека, хIаьта царна е 1,8 млн. книжка чуйола юрташкара 274 библиотека.

Клубашкен кинотеатрашкен болх беш я 130 широкоэкранни широкоформатни ярам а тIехьа 318 киноустановка, доаш хьайбашта гIулакх леча, колхозни совхозни станашка, бригадашка, фермашка лелаш йола 28 киноустановка.

ДIадахача шера дIахо чакхъяьхай уналцIена дорвелгин бахача наха медицински гIулакх делгаш тоадара тIеерадь мероприятеш.

Республикерча дарбан - профилактически учрежденешца я 75 больница, 246 здравпункт, 269 фельдшерски пункт.

Республике бахача наьха гIулакх деш ва тайп - тайпара специальностий йола 1804 лори юкъера медицински образовании йола 5763 болхлой.

Республике болх беш 13 санатори, салоIа цIа, профилактори я. Цу здравницашка цкъара чуэа 2030 саг.

ХIара шера дукхагIа хул Iаьржача форма йисте шоашта здравницаш ехкаш йола предприятеши организацеши.

* * *

Нохч - ГIалгIайчен къахьегамхошъ шоай дерриге низаш тIадохийт план шера план хадал хьалха кхоачашъяра, В. И. Ленин вань 100 шу дузача дезача денна бахa боагIача тайпара вакъьабахара.

Нохч - ГIалгIай АССР Статистически управлени.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ЛоархӀаме инициатива

ГАВАНА. (ТАСС). Кубински кепайоазонаш радиосо ма барра бийцаб СССР Лаккхехьарча Совета яххлагӀча сессе болх. «Гранма», «Хувентуд ребельде» яхача газеташа хоам бир сессе болх чакхбаларах. Дуьнен халкъашта юкъерча гӀуллакхийн СССР арахьарча политикан дакъехьа СССР кхыча мехкашцарча гӀуллакхийн министра А. А. Громыкос ян доклад а СССР-ан союзни республикийн правительство-къахьегама законодательства ларраш а делегаташа йийцан къобалбьян хиларах.

СССР кхыча мехкашцарча гӀуллакхийн министра доклада изложени кепатох «Хувентуд ребельде» яхача газета, социалистически содружествана юкъа къаьстта дакъа кхоачаду Варшавски Договора мехкийта, цу организацие цхьаннена а ц1аккха а мегийтаргдац цхьа доакъашкой кхерамаленна, цу мехкашка социализмана карагӀдьнннарашта т1аккхуьлар, яхаш дола цуьн дешнаш белгал а доахаш.

НИКОЗИЯ. (ТАСС). «Шахотешшаме чакхйоах Советски Союза машар лорабара, машаре дахара, паччахьалкхенашта юкъе барт ц1аьнагӀа ца кхеташ дола шоллагӀа дешаш циьдх т1емен средствашца а ца къестадеш, переговорий наькъаца къестадара политика», — белгалдоакхх «Харавги» яхача кипрски газета СССР кхыча мехкашцарча гӀуллакхийн министра А. А. Громыкос ян доклад ше йоалл1хаш.

Газета къаьстта уйла т1аьйохийт Средиземни форда районе ракетно - ядерни герзах мукъа йола зона хьалра дакъехьарча Советски Союза конструктивни предложенена. «На предложени чакхьяьхахар, — белгалдоакхх «Харавге», — британски базашкарча ядерни герза къематах мукъаьлар маӀай доцаш хургдар Кипрана, дикагӀча ояг1орахьа лоархӀаме гӀа бракхилга хургдар уж базаш ц1аьнхарга бодача новкъа гӀолла».

ВАРШАВА. (ТАСС). Польски кепайоазоно, радиос, телевиденес ц1ерра йоаш СССР кхыча мехкашцарча гӀуллакхийн министра А. А. Громыкос СССР Лаккхехьарча Совета сессе ян доклад. «Жолнеж вольности» яхача газета «Советски политикера Европа» яхача редакционни статья т1а язъу, доклада т1а дуьнен т1арча гӀуллакхий бах мах массаварча анализий доазонал т1ехбоал, хӀана аьча цу т1а хьахьекхай вай хамара эггара саготагӀа дола дешаш къоастадара йоагӀаш йолча предложеней бӀарча комплекс.

ДИКАГӀА ГУРГДОЛЧА МОТТИГАШКА

СОФИЯ. (ТАСС). Болгарски газетий хьалхарча оагӀош т1а ба Советски Союзе «Луна-15» яха автоматически станци сигальяхийтарах ТАСС-о баь хоам. Цу событех лаьца оттаьча комментаре т1а «Работническо дело» яхача газета язъу: «ДӀахо космоса штурм еш я СССР. Беттага йода советски автоматически станци «Луна-15».

ВАРШАВА. (ТАСС). Польски газеташа хьалхарча оагӀош т1а кепатох кердача советски космически экспериментах — «Луна-15» яха автоматически станци сигальяхийтарах бола хоам. «Трибуна Мазовецки» яхача газета «Луна-15» яха станци Беттагахьа хьадха йода» аьнна керте гӀолла даьла йоазонна к1ал кепатох из хоам. «Глос працы» яхача газета, эксперимента маӀан хьа а довзийташ, белгалдоакхх, станце ерригача системаша боаррамагӀа болх беш хилар.

Дерригача газеташа белгалдоакхх, «Луна-15» яхача автоматически станце ноакъосталла хьаэнаргйола дашцеш Ӏилмана бокъхача лоархӀаме хургхилар.

БЕЛГРАД. (ТАСС). «Борба», «Политика» яхача белградски газеташ хоам бу Беттага яхийтача советски автоматически станцех. Газеташа дуьш Беттагахьа ухийтача советски станцей наькъех а уж наькъаш вай планета естественни спутник таккера лоархӀаме хиларах а.

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Советски Союзе «Луна-15» яха автоматически станци сигальяхийтарах бола хоам кепатохаш долча финкски «Кансан уутисет» яхача газета белгалдоакхх, станце т1арча системашеи Ӏилман аппаратурои боаррамагӀа болх беш хилар, сигала хьоче наькъа программа эданега хьежжа кхоачашъеш хилар.

«Уусл суоми» яхача газета белгалдоакхх, «Луна-15» сигальяхийтар Бетта гонахьарча космически аренна д1ахо Ӏилман тохкамаш дара маӀан долаш хилар.

ПАРИЖ. (ТАСС). Дерригача парижски газеташа дикагӀа бӀаргагургдолча моттигашка керте гӀолла доаккхийча алапаша даьча йоазош т1а к1ал кепатох Советски Союзе «Луна-15» яха автоматически станци сигальяхийтарах хиннa хоамаш. «Самардийнахьа сигальяхийта «Луна-15» Бутт а цунна гонахьара космически аре а тахка лаьрхӀа я, — язду «Юманите» яхача французски коммунистически газета. Цо белгалдоакхх, «Луна-15» Бетта т1ехен т1а дайна даргдоаца тохкамаш дениз кхоачаргболаш йола йиза автоматически станци хилар.

ТЕГЕРАН. (ТАСС). Тегерански газеташа, Советски Союзе «Луна-15» яха автоматически станци аьттонца сигальяхийтарах хоам а беш, белгалдоакхх: СССР-о космически кема сигалдахийтар советски Ӏилмахошта карагӀдьнна т1ехдаьнна доккха хӀама долалехьа а, массаза а мо мара гӀартатен рекламен йоацаш алхха хоам мара баьбац цунах.

«Кейхан интернэшнл» яхача газета белгалдоакхх, советски Ӏилмакой Бутт боазара ерригача эташка массаза а хӀана хиннабац аьнна эггара хьалха хинна хилар.

Кепайоазоно дакъа мах бу оттаьь программа кхоачашъе низ кхоачаш болча советски автоматически космически аппаратий.

ТОКИО. (ТАСС). Советски Союзе Баттагахьа «Луна-15» яха автоматически станци сигальяхийтар — японски кепайоазон т1ара керттера керда хӀама. «Луна-15» яха автоматически станци — орбита т1а», — боах «Асахи» яхача газета т1арча керте гӀолла доаккхийча алапаша даьча йоазоно.

Газеташа шоай оагӀош т1а кепатох «Луна-15» сигальяхийтарца дувзадена массехк японски Ӏилмахоча ян заявленеш. Токийски паччахьалкхен университета профессора Хитоси Такэути, хоам бу «Асахи» яхача газето, аьнад, Бетта т1а яхийтача дикагӀа яр пилоташ т1абоаллаш йола автоматически станцеш. Царга дукха мах а бодац, уж сига вахарах якера вазаш а хилац.

ОККУПАНТАША НИЗАШ ДУ

НЬЮ-ЙОРК, 15 июль. (ТАСС). Шоашка автомашинаш а йолаш бола бӀаьш израильски салтий, селхан, Наблусе (Израила д1алаьца Иордане территори) чу а хьийдха, цига бахача наьха ц1еношка тулъежаб, яхаш хоам бу цу городера Ассошиэйтед Пресса агентства корреспондента. «Партизанашкахьа оазбезам» бу мах эбекнаб яхаш бахьан а доахаш городе къаьнарча кварталашка комендантски сахьат оттадаьд. Израильски салтий низагӀа, наӀараш каг а еш чулийхаб маьрша бахача наьха ц1еношка партизанаший д1алечкъадаь долаз герза лехаш. БӀаьш мах лийна а лийца массехк сахьат доаккхаш бӀайхача наьха к1ал лоаттабаьб оккупанташа.

«АМЕРИКЕ ДИЧА МЕГАШ ДОЛА НИЗАШ»

ВАШИНГТОН, 14 июль. (ТАСС). Т1а-т1а дукхагӀа хул США столице зуламаш. Алхха укх шера цхьан ией бетта 22 саг вийнав городе, низагӀа кхалнех хьуразбаь 25 моттиг я, 373 бандитски нападени хьй, 798 саг вайзав, зечкъаь 925 автомашина йигай. Уж ерригa шифраш, хоам бу АП агентство, дукха а лакхагӀа я д1алазача шера цу юкъагӀарча даниел.

Вашингтоне зуламаш т1а-т1а дукхагӀа хулаш хиларца дувзадена «зуламашца бечa т1ема» план оттаьй правительства январа бутт боаш.

Унзаре гӀулакх

ВАШИНГТОН, 15 июль. (ТАСС). Ӏоажал яьхаш дола химически бактериологически герз хӀана а хьалехи тоаташ Пентагон хилар сатем боаьбаь США конгрессе. Сенатора Гейлорд Нельсона д1ачуенай из зош Ӏомадара итт Ӏилмахо юкъе а волаш къаьстта комиссе ц1аниагӀйолзаьга дувцаш йола законопроект. Цу законопроектагӀа, атмосфере бактериологически химически герза деш дола деррига тохкамаш соцаде лаьа.

Из законопроект д1ачуэзале хьалхагӀа США конгресса викалий палато кенатеш араьккхар химически бактериологически герза д1ахо а тохкамаш деш хилара Пентагоно мукӀарал деш йола доклад.

Совещане документ къоабалдаьд

ГУЛЯКИЛЬ. (ТАСС). Эквадора Коммунистически парте ЦК пленуме закъа дьаьарашa массане а цхьатарра къоабалдир Москве хиннача коммунистически болхлойн партей дуьнен халкъашта юкъерча Совещане т1айица документаш. Пленумо къоабалдир Эквадора Компарте делегаце Совещане лелабаь политически никъ а практически гӀуллакхаш а, хӀаьта иштта Совещане хиннача эквадорски коммунистий делегацена керте лаьттача КПЭ ЦК Генеральни секретара Педро Саада пленуме ян доклад а.

Пленума резолюце т1а яах, Совещане документаш наха юкъе шерра дувцаргда, хӀара партийни организаце Ӏомадергда.

Барт эгӀабеш дола гӀулакхаш бехке дар

САНТЬЯГО, 15 июль. (ТАСС). Китая Компарте 9-ча съезда документаша шаьрра хьахьокх китайски кулгалхой теоретически [illegible] хувцабенна хилар. Территореш д1аехилга, советски пограничникашта герз деттаж дов делга — цу тайпара я Китая арахьара политика националистически хилари интернационализма наькъа т1ара из ц1енъенна д1аялари бокъонца хьагойташ йола белгалонаш, ишта я цуи белгалагӀа йола башхалонаш, белгалдоакхх «Сигло» яхача газета передовой статья т1а.

Дуга кхаш, бешамаш, хьайбаш доадеш хьалха санна Къулбехьен Вьетнаме американски агрессорашa дохьаж доалла веществаш тувс. Царца «обработка» яьтул т1ехьагӀа каст-каста американски самолеташа кхаьнен машаречa юрташкен наналиа контейнераш чутувс.

СУРТА Т1А: Нгуен Тхи Ат—дийбера нана — Фунг Тхань яхача юрта американски авиаци т1аллатача хинa напалма йоагаь я.

ВИА—ТАСС сурт.

Ший болх бовзаш а безаш а

Гроане милице Заводской райотделе болх беш вар Грозненски района Алхан-Кала яхача юрта вахаш вола Аслаханов Темирлан. Из вахача юрта эпаш вар цу тайпара боалло. Цудуъа ший юрта балха хьожаву Темирлан.

Ше укхаза хьаенача хана деназ болх дика беш хьавоагӀа участкови уполномоченни, милице з1амаг1вола лейтенант нов. Аслаханов. Дика лаьгӀьеннай юрта кулигаество. Цхьаккха а моттиг хиннац т1еххьарча хана бокъонаш телхаеш, з1амига а зулам даьр к1алхарвалийтавац.

Общественни вахаре хьинаре дакъа лоац Аслаханова. Дика в1ашт1ехьдаьккхар цо шоай юрта дийнахь а буc а дежурство елга. ХӀара предприяте, организаце кхьметтел бригадашка а халкъа дружинаш в1ашагӀьехкай цо. Цо ше кулгал а деш дика бейтт дружинашца болх.

Цу деррига соагӀа цхьаькха а цхьа дика хӀама карагӀдоал участкови уполномоченнена. Юртбоахама къахьегамхой болчa бригадашка, фермашка, е клубе, е цах бехача ц1еношка а ухаш тайп-тайпарча темех беседаш ю Темирлана. Кхуьш йоагӀача т1ехьенна лерттӀа яхетам боларе дьакъехьа дукха дувц дешина-ноапошца ХӀаьта цунах ч1оагӀа паьда боал.

Цу тайпара шийна хьалхашка латта дехараш довзаш а уж дизза кхоачашдеш а воландаь балха а белгалвоах з1амагӀвола лейтенант Аслаханов, наха а ший ду.

Сурта т1а: з1амагӀвола лейтенант Аслаханов Темирлан.

Я. ЦУЕВА текст и сурт.

Бехктохкхаме дехкараш

Пятилетка дьалагӀча шера задани укх тайпара кхоачашъе лерх1 Грозненски трикотажни фабрика коллективо. Цо лаьрхӀал валови продукци арахецара план 20 декабрь хьат1аккхачалехьа кхочашъен трикотажни изделеш (барзкъаш) арахецарен кийчача продукцеиа реализаци ярех плана 25 декабре кхоачашъен.

Бехктохкхаменa доккхийн да уж дехкараш. Цхьабакъда фабрика болхлой сийлеша лоарх1абергба царех. Из хьаьькх цар балха т1а доалача лакхарча къахьегама толамаша. Масала, валови продукци арахецара ах шера плана 110 процент кхоачашъяьй. Иштта т1еххоачашъяьй трикотажни изделеш арахецара задании продукцена реализаци ярa плани. Арахецача продукце дикал 1,8 процентa къахьегама овсарле 5 процентa лакхъенай. Продукцега д1абода мах лохбарах дикка пайда хиннаб фабрикана. Планах 89,4 кепиг доагӀача 86,2 кепиг мара д1аладахийтан сома маьха продукцега. Коллективо уж толамаш доахача дизза дакъа лоац рационализаторашa. Цар балха юкъехухьача предложенешa балха хьал тоадирал соагӀа боккха пайда бу паччахьалкхенна. Дуккьал д1абахача яхх бетта балха юкъейихьача рационализаторски предложенешa 6,5 эзар сом кходаьд паччахьалкхенна. Къаьстта белгальйнннай дукха д1айю хӀамаш тега цех. Продукци арахецара ах шера задани гаьнна т1еххоачаш а еш, планах боагӀачул соагӀа 12 эзар сом пайда баьб цехо коллективо.

Уж толамаш кхы лох ца долийташ къахьег фабрика коллективо шоллагӀча ах шера а. Иштта бетта хьалхарча итт дени задани толамца кхоачашъяьй.

Фабрике керьача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай мастер Милькина Ольга керте латтача коллективо. Цхьаккха болхло вац цуъ смене шийна йилла норма кхоачаш ца еш. ХӀаьта дукхачар т1еххоачаш а ю. Верригаш а 70 болхло ва цу коллективе, царех 32 болхлочо коммунистически къахьегама ударник яха сийдола ц1и лелаю. Шоай болх дика боеш, безам хьаьбу смена болхлоша, коллектива сий айдара т1ехьа къовсам лоаттабу. Хьинаре къахьегаш балха т1а лакхара толамаш дахарех коллективе меттел ерригача фабрике а белгальнаб мотористкаш А. Оселедько, В. Толмачева, П. Демочкина, С. Анзорова, З. Туганова, Р. Газдиева, М. Буркева. Даим кхычарна хьокхам а телаш къахьег цар. Цар тийга барзкъа хозен т1адийхача товаи хул, цудуьа цхьаккхе т1акьожам боацаш чакх а доал. Цхьаккха за д1айодац царех саго ца1 — аха соагӀен норма ца йоаккхаш. Юкъера лаьрхӀача из 150—160 процент хул. Фабрике шоллагӀа моттиг лелаю мастера Халитова Лидас кулгалдеча смена коллективо. Дукха ха яц Лидас цу коллективана кулгалду. ХьалхагӀа т1ехьайсарех яр из, паччахьалкхен задани кхоачашъяцар Цхьабакъда Лидайга доал кхычача дикагӀа болх ба яьлар коллектив. Д1абовзийтар цо болхлошта къахьегамцара безам, д1ахкегабир уж хьалхашка латта дехараш кхоачашдара дартдоацилга, балха т1а ледарло гучаьяьча мегийтацар. Цу т1а В. И. Ленина юбилейна кийчо еча езача хано сецдоах болхлой хьинар. Ах шера задани хаьал хьалха — 26 июне кхоачашъяьй Лидай смена, хӀаьта укх бетта задани 28 июля хьат1аккхачалехье кхоачашъе а лерх1. Белгалбаха доа сиене къаьстта дика къахьега болхлой. Уж ба Д. Галаева, В. Балаян, М. Котиева, М. Хусаинова. Ший норма 130—140 процент кхоачашъю царех хӀарaне. Шу чакхдоалаш балха т1а даьхача хьокхамех фабрике хьалхара моттиг яккха дага ба смена болхлой. ХӀаьта из керте а даьла къа а хьег.

Бедаш материали кхоарра т1ехьа цахаддаш къовсам лоаттабу фабрика болхлоша. Цу гӀуллакхо паччахьалкхенна дикка пайда бу планах йоагӀачул соагӀа арахеца продукци соцдоах. Москверча Фрунзе ц1ерагӀа фабрика ткачихай Иванникова Марин Сергеевнай инициатива хьал а лоацаш, В. И. Ленина ваь бӀаь шу дизара сийна цини дийнахь, — 21-чa 22-чен апреле дуккьал кхольча бедалахи материалахи болх бе лерх1 фабрика коллективо. Хlанз боаха гӀа лаьгӀ ца болийта ший дош кхоачашдулургда цуьна.

Х. КОТИКОВ,
Грозненски трикотажни фабрика директор.

Спортивни хоамаш

Бе ловзаю бургац

«Труд» обществa республикански чемпионата бе ловзаеча бургаца кхьаш д1айолаеннай С. Орджоникидзе ц1ерагӀача стадионе. 12 команда я хьалхе яккхара къовсамаш доаттадеш. ХӀаьзлехьа хьашка белгалбаьнаб «Красный молот» завода, Грозненски химически комбината спортсменаш.

«Т1оарка бургаш» цуьн хьахара, республикански яха йолаеннай С. Орджоникидзе ц1ерагӀарчен «Динамо» стадионашка. Цига дакъа лоацаш я Грозне, Назрано, Гудермеса, МалгӀабике городашкара а Наурски, Шалински районашкара а командаш. Районашта юкъе шалахаш котбаьлар. Республика чемпионаш хилар царех. РСФСР хьалхе кхуьхаре кастта Пильнике хургдолча ловзарашка дакъа лаца бокъо яьккхай Шелa района спортсменаша.

О. НИКОЛАЕВ.

«ТЕРЕКА» КОТАЛО

Самардийнахь Грозне, Орджоникидзе ц1ерагӀарча стадионе Ярославлерча «Шинникаца» ловзар «Терека» футболисташ.

Белгалдаккха деза «Шинник» дика ловзаш команда йолга. Цу команда шоай майда т1а (счет 4:3) дика доарх1аш йола Орджоникидзера «Спартак» эшайор яхайттлагӀча туре. Укх футбольни сезоне цу команда мара эшаьяц «Спартак».

Ер матч д1айолалушехьа гуш дар совле вай футболисташкахьа йолга. Дукхаза ийседлар вай футболисташта матча счет хьеллаш бокъ йола хьал. Иштта хьалхарча тайма шийтталагӀча минуте В. Якушкина хьаьший наӀарашта юкъе гӀолла д1аьнхийта бургаш чутоха сaг ийседаллар. Цул т1ехьагӀа 10 минут яьча хьаьший наӀарашта 12—13 метр мара гаьнна йоацача моттиге ийседеннача Морозова ший ханнахьа бургаш д1а ца тохар бахьан долаш счет хьелла ьттув балевзар.

Бакъда хьаьший наӀарех гол чутохаргйолга хоалуш дар. 30-ча минуте вай защитник Р. Ханжаров шийга кхаьчача бургашка гаргга дьат1аьвера хьаьший наӀарашта. «Шинника» наӀараш лоацаш вор1 футболист вар. Р. Ханжаров дика доарх1авелар царца дуккьал цхьаь ловза. Цудуьа шийга хьаккхьаьча бургаш В. Якушкина д1аелар цо. Воккхо хьалха а яйккха шийна дуккьалдеьнна хьаьший защитник Ӏеха а вах цигга ч1оагӀа ьттув болаш ийседаьча Ханжарова юхa кхачийтар бургаш. Т1еххьарчо из «Шинника» наӀарех чутехар.

Из гол чутехачул т1ехьагӀа кхоачаш цхьа минут а ялалехьа вратарь мара кхи саг воацаш хьаьший наӀарашта юкъе ийседеннача В. Якушкина сов сиха ларах шоллагӀа бургаш чутоха в1ашт1ехьаделаньяз.

Цул т1ехьагӀа вай футболисташ шоашта чутеха бургаш юхaекха ьттув баьнабар хьаьший. Из чутоха а мегаш цар нагахьа санна вай футболист Р. Ханжаров хилийтацар, «Шинника» фордвард хӀа аьнна вай команда хоз наӀарех гол чутоха кийчвенначa хана педде т1аьвенача Ханжарова хьаьша кога1та к1аллхара хьа а ьйкха тоха майдан доазал арахьа д1аяхийтар из бургаш.

Цу тайпара счет 1:0 йолаш чакхьаьлар хьалхара тайм.

ШоллагӀча тайма я хьалха кхаьчайлыр а совле вай футболисташка яр. Матча 53 минуте судьяо гӀоя тоха бокъо телхабьяче хьаьший защитника. Штрафной тоха бокъо елар Михеева. Цо тохe бургаш хьаьший защитникех а кхийтта В. Якушкин латтача юхавхар. ХӀаьта цо ший хьийлахьа чутехар из хьаьший наӀарех. Иштта счет 2:0 хилар.

Из бургаш чутехачул т1ехьагӀа а дукха торокаш хилар вай футболистий счет дукхагӀа а, бакъда ьттув балевзар. ШоллагӀа тайма 28-ча минуте вай командо наӀарех угловой чутоха бокъо елар хьаьшашта. Из чутоха ьттув балевзар цаь. Бургаш вай защитникага кхаьчар, бакъда шийга хьаккхьаьча бургаш ца хоаш «Шинника» наӀаздоаца лаьттача оаг1орахь д1аьнхийтар цо. Вокхо из «Терека» наӀарех чутахар. Счет 2:1 хилар. ХӀаьта матч чакхъаллалца кхи хуьца а елабар. Цу тайпара «Терека» футболисташ котбьлар самардийнахь.

Арг1анара д1ашагӀьххетар а ший майда т1а хургда «Терека» футболистий. 19-ча июле С. Орджоникидзе ц1ерагӀарча стадионе Ивановерча «Текстильщик» яхача командаца ловзаргба вайбараш.

Х. МАГОМЕДОВ.

Москва-хи т1а хьагӀар хьайийллай

Цхьа ког Ӏоаттабьа дола лаьтта Подмосковье таллама дусадаш аьнна хетаргя. ХӀаьта а, Москва-хи т1а, Можайски районе лар йоазараша хьайийллай 20 метр к1оарга гӀув а йоалаш, чуйоаккхача сталактиташца Ӏалаьмазе шера зал а йолаш йола бокъонца йола хьагӀар.

...Баьдеи т1увеи. Фанара сердалоно сийрдадоах лоа санна к1айча маркхалца кхерт1о т1а дах доганаш а долаш дола денаш УрагӀа хьежача ц1е бос лепаш дола сталактитий з1омолгаш. Селаьада санна бесаш леп шикӀа санна ц1енача хин т1адамий. Фаьлг ба-кх! Кастта кхьа а яйца ц1и тулларгья хьагӀарах. Т1аккха туристий а аха йиш хургья цу чу.

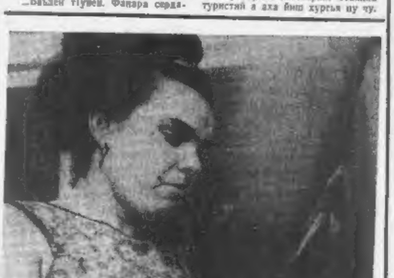

Дукха болхлой ба Грозненски когa гӀирс бечa фабрика Мурдалов Султан керте латтача № 6 йолча цехе х1аналехьа т1абоагӀача бетта четах къалсегаш. Царех я фрезеровщица Л. П. Янкина. Цхьа смена д1аяхийтац цо норма 115—120 процент кхоачаш ца еш. Общественни балха т1а а дьинаре дакъа лоац цо.

СУРТА Т1А: болх беш я фрезеровщица Л. Янкина.

Н. Плиева сурт.

КНИЖНИ ЛОТЕРЕЯ

1965 шера 13 марта РСФСР Министрий Совето ший сацамца бокъо еннай «Ерригсоюзни книжни лотерея» арахеца.

Из лотерей даим ловзаем я. Из ловзаш дуккхача низа юкъе книжни, изобразительни, филателистически кхыйолчи печатни продукцена пропаганда яран шерра д1айоаржлярaв.

Даим ловзаю Ерригсоюзни книжни лотерея (шкта арахецаш) итт миллион сома маьхе я, цу маьла лаьрх1а ткъо миллион билет арахец. ХӀара билета мах 25 кепиг ба. ХӀара арахецача билетех 4,5 миллион сома кхаж боагӀа из 90 процент я.

Уж санна дола лотереяш 1969 шу хьат1аккхачалехьа яйсазза арахийнад. 1969 шу доладелчахь даим ловзаеча Ерригсоюзни книжни лотерея к1езиг-дукха хувцамаш хиннад. Нагахь санна хьалха 200 билетах 50 кхаж боагӀаш хиналале, хӀанз — 69-чех боагӀа.

Билеташ деррига а ловзаю да. 1969 шера дьаьзза арахецаргда билеташ (иттазлагӀа, цхьайттазлагӀа, шийттазлагӀа, кхойттазлагӀа дараш). ИттазлагӀех цхьайттазлагӀен арахийна билеташ хӀанз книготорге доххаш да.

Даим ловзаеча Ерригсоюзни книжни лотерея билетий тираж яц, хӀаьта хӀара билета т1а хьалхе Ӏот1аяздий хул хӀама яьккхай, яьккхац.

Даим ловзаеча Ерригсоюзни книжни лотерея билетех яьккха хӀама д1алу уж дохкача тика, киоска. Билет дола даьна лоийн белета т1орча маьхах тика чу е киоска чу дола товараш лу (брошюраш альбомаш, учебникаш, гойтара пособеш, раьжашка доадка сурташ, открыткаш, кхыдараш).

Нагахь санна лотерейни билета дас хьахержа книжкаш, кхыдола товараш цу т1арча маьхах дукхагӀа хуле ахча д1ат1адала йиш я. Билета т1а белгальяча хана хӀана хьаэца д1ахьоихa деза билет. Цу хана т1ехьадаьча лотерейни билетах хӀама хьалургдац.

Эца Ерригсоюзни книжни лотерей билеташ.

Н. ЛУПОРЕВ,
Нохч - ГӀалгӀай книготорга мах беча отдела начальник.

ХАОТТАМ

Таханa республикан гӀоалея Грозне хувцалуш мархаш а йолаш, цхьанцхьайолча хана юкъа-юкъе догӀа а дехкаш, лостамаш хулаш, лаьгӀо, гӀаьххьача боарамга кхоачаш мух а хьекхаш ка хила тарлу. Буьйсанна температура республике гӀоалa 21—26, Грозне 22—24 градус йоалаш хургья. Д1ахорча дийна дехка лоха в делахаш, хьалхарьа юкъагӀа гӀийла догӀа а дехкаш хила тарлу. 18-ча июле хьалабеседа-малхбузехьарен 19 июле къулба-малхбоалехьарен лаьгӀо, гӀаьххьача боарамга кхоачаш мух хьекхаргба. Буьйсанна температура 13—17, деношка 20—25 градус йоалаш йолаш хила мег.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ГРОЗНЕНСКИ ГОРОДСКОЙ ПРОФТЕХУЧИЛИЩЕ № 12 1969—1970 ДЕШАРА ШЕРА ДЕША Д1АЧУИЙБУ УКХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕХ:

ХьоархӀ хӀамаш еча промышленносте бедаша а бод тоабеча машинаш т1а а болх бе хоаргдолча векаралла. Дешаш яккха еза ха — 2 шу.

Бедаша а бод тоабеча машинаш т1а а болх бе хоаргдолча векаралла. Дешаш яккха еза ха—1,5 шу. 10 класс образовани йолла хила еза.

Т1еххам т1ара дуьх доахар (дукхакомбинате болх бе). Дешаш яккха еза ха — 1 шу.

Сомий-баьцадаьргий консервий аппаратчик. Дешаш яккха еза ха — 1 шу.

Маьша хьисаьера хӀамаш йоттараш, кхедкхораш, йокъаераш. Дешаш яккха еза ха — 2 шу.

Училище хӀаза 16—18 шу даьнна нагийнахи мехкарий, 8 класса лоархьа образовани йолчараш.

Занятеш д1айолалу 1969 шера 1 сентябре. Училище деша д1ачуийнарашта мах боацаш даа хӀамeх т1адувха барзкъеш е бетта 18 сом стипенди таь.

Училище деша воагӀаш хилча укх тайпара кехаташ хила деза:
Д1ачуэца аьнна язъяь заявлени.
Образовани хьагъехьара документ.
Вахача моттигера справка.
Могаш хилара хьакъехьара справка.
3 фотокарточка 3х4 доаккхал а долаш.
Школера характеристика.

Училища адрес: г. Грозный, Партизански улица № 27, профтехучилище № 12, телефон № 3-33-23.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гӀа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам.—3-39-11; бехктоахака секретара—3-34-88; партийни вахарен, культурин, промышленностан отделий—3-42-30; юрта боахамен письмой отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря—3-34-88; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательстви типографи. Революце проспект, 7-84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7-84.

СФ02265.

Заказ № 3081.